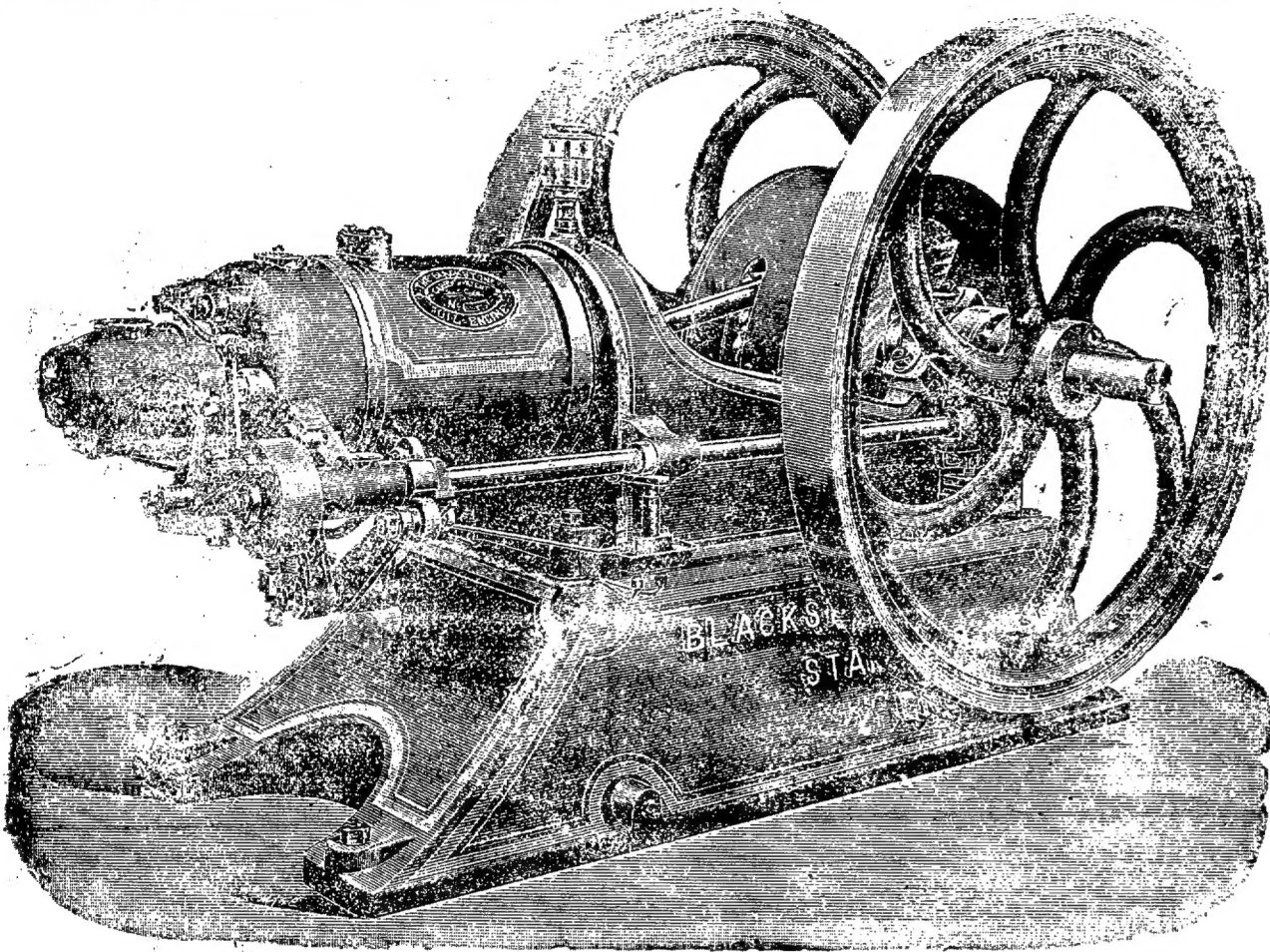

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

309132

Vol. 7. { కర్మవర్తమా 1920 వ సం॥రం సెప్టెంబరు నెం 7 తేది మంగళవారం } No. 132.
 పంపుటము. 2 { కాశీ నామ సంవత్సర నిజ శ్రావణ మాస బహుళ నవమి. } నంచిత ౧౩౨

బ్లాకు స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

మీరభివృద్ధి, క్రూరు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నుపయోగించి నుపయోగపల్లు తయారు చేయి
 తగినది.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాకు స్టోను ఇంజనులు వనిచేయబడుచున్నవి. ఇదియభూమిలో నుండి
 తీసికొనినది. పూర్తియైన వివరములకును ఫరలకును నడచే మాకు వ్రాయుడు.

సోలు వివరము:

మార్షలు నన్సు & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1806

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

కొంగరాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు

అమృతాంజనము

ఈ నొప్పులకు ప్రసిద్ధి క్రింద
 ఇతర నొప్పులను నొప్పులను కూడ
 ఈ అమృతాంజనము వాటి
 నుండి మోక్షమిచ్చును.

ప్రతి పేజీ 0-10-0 అణాలు

మోహినితైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

తామరతైలము

డబ్బి 1-కి 0-6-0.

పండ్ల పొడి

డబ్బి 1-కి 0-2-0.

అమృతాంజనం డిపో,
 బొంబాయి - మద్రాసు.

టి. సి. యన్.	710
పరిమళానంద నన్యము	
కృష్ణ కర్ప 1.1 డా 0.4-0.5 డా 0.8-0.9	
12 డబ్బులకు డా 2.8-0.5 " " 0.8-0.9	
మేలైన మద్రాసు నాదానన్యము.	
కా 1 కేసు (24 కు) 0.24-0.5 డా 0.5-0.9	
కా 1 కేసు (120 కు) 2.8-0.5 డా 1.0-0.9	
టి. సి. నాగలింగప్ప అందు కంటేని,	
4 కింగ్స్ట్రీట్, హైదరాబాద్ పోస్ట్, మద్రాసు.	

మీ వైద్యునికి
 హార్టోఫోనును (2140)
 గురించి బాగుగా తెలియును. లెక్కలేని పురు
 షులు, స్త్రీలు అజాగ్రత్తచే పోగొట్టుకొనిన ఆల
 మును శీఘ్రముననే పొందవచ్చును. తక్షణ దీనిని
 వాడుడు.
 ప్రతి మందులమార్పులోను ఇది వెంటకు దొరకును.

మీ వైద్యునికి
 ట్రైపు సోజను అను దివ్యాషధము
 అతిమూలమునకు పేరుబోయిన దని తెలి
 యును. ఇది మిక్కిలి కాస్త్రీక్రముగా తయారు
 చేయబడినందున ఈవ్యాధిగలవారికి మంచిగుణము
 నిచ్చును, మీ వైద్యుని నెలకొని ఆడుకును.
 అన్ని మందులమార్పులలో దొరకును.
G. W. Carnrick Co., NEWYORK.

అమృతాంజనం డిపోవారి కోషధాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము,
 దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోషధములే గాక, ఇతరములగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి.
 కావలసినవారు కేటలాగును తప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

అవసర దేశీయ మహాజనసభ

(1)

దేశభాంధవ లాలలజనరానిగారి అధ్యక్షత క్రింద

ఈనెల 4-వ తేదీని కలకత్తా నగరమున నమావేశమగుట

నహాయనిరాకరణసమస్యనిర్ణయమును, అధ్యక్షులు కాంగ్రెసుసభ కే విడిచిపెట్టుట.

అధ్యక్షకోవన్యాసము

లాలలజనరానిగారి యువశ్యాసమునుండి కొన్ని భాగములను శనివారాత్రికముందు ముద్రించితిమి. శేషించిన భాగములను క్రింద ముద్రించుచుంటిమి:—

దెబ్బకొట్టుకొన్న అతను శక్తినికొన్ని కడిపోయెను గాని స్మృతు దానిని లక్ష్యపెట్టలేదు. ఆగ్రాకుండు కందరికిని 10,000 రూపాయల జరిమానా విధించబడెను. అందులో 8-వ వంతు కనూజుచేయబడినది. 60 శాతము వచ్చు గట్టియు రితి సంవత్సరముల పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరులు లబ్ధి కాదున అతని కొడుకులు వారి గౌరవమును ప్రేరేపించుటకు లేరనిపట్టుకొని అతని ఆస్తినికొంత భాగమును గావించుకొనిరి. కొన్నిటిని గురించియు బాగుగా పనిచేసి కట్టికట్టును సంపాదించుటయు దీనినికొంత భాగమును సమర్థముగా నున్నట్టియు శర్మారామరాజుగారి వ.వి. యల్.యల్.వి. గారు మరొకొందరు పీడనమునకుపట్టుబడి కాబడి 25 సంవత్సరముల క్రమమునందు లాహోరు పెంటుజులములో 40 సంవత్సరములను బడిన. ఆచ్యుతరావు చెప్పరాని కష్టములను పడవించిరి. మిట్ట మధ్యాహ్నము సమయమున ప్రేమను నుండి పెంటుజులమునకు వలమలముచున్న ఎండలోనడిచి పోవలసియందుల మనియు మాత్రము మాకు చేసిన సంకల్పము విడిచిపెట్టే పుండుకడిన కనియలాలాడింతారాంధ్రా పోగారు లాహోరు ప్రాంతముండి తెలియజేసిరి. గజరావు దీనినికొంత భాగమును సమయిక కాననము నెక్కువ అయిన జరిగించుటను పుత్తుల రాగా నె ఆయన ఆశ్చర్యకరమైన అపుత్రపుత్రముకొక పుత్త్రులను గజరావుని లాహోరునకు తరలించుట నుండును. అయినను ఆచ్యుత గయనిక కాననమును ప్రత్యేకపెట్టి ఆశీర్వాదముని పొందెను. బారి పుత్త్రులు, పట్టుకొని బాగ్యత్రాసించిరి. వారిలో 10 సంవత్సరములవరకునుగల కొక బాలుడు చక్కతగా రివై యధ్యక్షులకు తలపడెనని లాహోరు పెంటుజులమునకు పంపబడెను. అగ్రాకుండు కందరికిని 42,000 రూపాయల అవరాధమును చెల్లించవలెననియు, 6 వాయిదాలపై సామ్యము చెల్లించవలెనని యు విధింపబడెను. అట్లే ఒక వాయిదా మొత్తము వసూలు చేయబడెను. జలాల్ పూర్ లోనుండ జట్టి అశ్వశ్రమము జరిగెను. కాకిని 12,000 రూపాయల అవరాధము విధించబడెను. వారను ఒక వాయిదా సామ్యము చెల్లించిరి.

శ్రీరాంఫర్డు తుపాకులలో కాల్పులు.

తుపాకులకు ప్రేరేపకములను పుత్త్రులచేసిన శ్రీరాంఫర్డు గారి పుత్త్రులకునుండి నాంటు రిపోర్టులని అల్పసంఖ్యా కులు శ్రీరాంఫర్డు చేసినవని మిక్కిలి స్వల్పమైన దనియు, ప్రజలలో భయమును గలుగజేయుట కల్గు పుత్త్రులచేసిన వని యు చెప్పిరిగాని అయిన మిక్కిలి అవాగ్రత్తగను, నిర్లక్ష్యము గను చేసిన చర్యలబట్టి చూచినచో నుద్దేశ్యములో చేసినా దని నేను నమ్ముచును. ఆయన చూచుచుండి తేమననకు భంగము గలిగించినందున అతని కృత్యములవలన చాలమంది చనిపోయినందునను అతనిని భారతదేశ విశిష్టత క్రింద జుడించవలెను. అతనిభయముగా తుపాకులను ప్రేరేపన కల్పించు దనిన, ప్రాజ్ పోర్ డ్యూలను కూడ ప్రేరేపకముగనే విడిచి వలెను.

బాంబులు.

విమానములపై సంవరించుట ప్రజలపై బాంబులను ప్రయోగించవలెనని సర్ మైకేలు ఓద్యమము పుత్త్రులను నిచ్చెను. ఈజరు కాన్సర్విటాల్సు ఉత్తర విభాగముననువైనను, మరి రెండు గ్రామములవైనను బాంబులను విసరెను. ఏప్రిల్ 15 వ తేదీని కూడ బాంబులు విసరినది. అల్ప సంఖ్యాకులు బాంబులు వేయుటను ఖండించిరి. దేశములో జరుగు అల్లరులను అణచుటకు విమానములవైచుండి బాంబులను వేయుట కేటము మోటులను మైట్టి కనియగుటయొక్క గాగరిక ప్రభుత్వములు ఎంత మాత్రమును చేయరాదనియున్నది. గురుదాస్ పూర్ లో 6 గురు పీడనము పట్టుకొనబడి చాల కాలము నిర్బం

ధములోనుంచిన తరువాత విడుదలచేయబడిరి. ఈ విషయమును భారత ప్రభుత్వము వారు కూడ ఖండించిరి.

విచారణ.

మార్చి 4-లా అతనులో నుండు దిశములలో శ్యామ కుపాలమును విడిచిపెట్టెను శ్యామయాధిపతుల నిర్ణయములోను నేరాశోపణమునందును, కి షా విభావమునందును, ప్రవృత్తి భావములే గమ్యములున్నవి. మార్చి 4 కానరమును దాని ప్రత్యేకమునకు పూర్వమే జరిగిన సేరములకు వర్తింపజేయుట అను తీరము, ఆధర్వమును, మాంటుజుగమిటివారసహితము, కియలూ, శక్తిపాలముగారిని మార్చి 4 ననుసరించి విచారించుట తప్ప అని నిర్ణయించిరి. ఇంక నున్నది కొద్దుల అధికారము విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఒద్యమముగారి నిర్ధారములను మొదట నిరాకరించి పిమ్మట కాపికిట ఒడవడిరి. 2587 మంది మార్చి 4 కొద్దుల యెదుట విచారించవలసింది. వారిలో 1804 గురికి కి కి కి విధించబడిరి. మామూలకొద్దులలో కి కి లో పినిని పోల్చిన యెదుట మార్చి 4 కొద్దుల శక్తిభావము బయలుపడును. ఈకొద్దులలో ఒక్కసారిపు గాని సేక్కుగాని శ్యామయాధిపతిగా నియమించబడలేదు. వీరికిన్నిసేక్కులలో చాలాభాగము ఆశీరవకు అర్హముగావు. పెద్దప్రయోగిటి యెన్నట్లు వీరు నిరూపించిరి. ఆ ప్రకారమే కి కి లునూడ విధించిరి. మాంటు సంఘము వారు జైలు ఏమాత్రము లేదని నిర్ణయించుటచే వీరి కి కి లు శ్యామయాధిపతి గనుగొనవచ్చును. జైలు మోకదానిని ప్రేరేపించి విద్యార్థికులలో ననేకులను నిర్బంధించుటకు వీరు ప్రూనిరి. యందుకు నిదర్శము లనేకములుగలవు. ఇక కి కి లు అతి ఘోరముగ నున్నవి. వీనిని ప్రభుత్వమువారు చాలాకఠన తగ్గించిరి.

జలియన్ వాలా నధ.

ఈ విషయమై కలికలలోను ఉపశ్యాసన చేదికల యందును, విశేషము చేర్చించబడింది. అందుచే నేనినెయ్యమును గూర్చి ముచ్చటించుటపెట్టలేదు కాని పార్లమెంటు సభలలో జరిగిన ఉపశ్యాసనముల చూచిన జనరల్ దేయ్యోగ గారు మాంటు సంఘము వారి యెదుట యిచ్చున సామ్యముల కిని వివరముగ నున్నవని కనుగొనవచ్చును. జనరల్ దేయ్యోగ గారిని సమర్థించుటకు పిమ్మట అనేక విషయములు కల్పించ బడినవి చెప్పవచ్చును. 14 వ ఏప్రిల్ తేదీకి పిమ్మట మజా బులో జరిగిన ఘోరమరణముల కన్నీటిని ఓద్యమముగారే బాధ్యులని చెప్పవచ్చును. దేయ్యోగ గారి చర్యలకు సమర్థించుటకు ఓద్యమము గారు ప్రూనకొనుటచే వారి బాధ్యత యధిక నగుచున్నది. జనరల్ దేయ్యోగకన్న కూడ ఓద్యమముగారే ఎక్కువమోషి అని నాటికొనెయ్యము. వీరిలో ఉద్యోగములలో నుండే ఓద్యమముగారు మిలిటరీ ఉద్యోగములలోను జనరల్ దేయ్యోగ గారికన్న ఎక్కువ నిరంజనముగ వర్తించుటకు కారణము గనుపించు ఇప్పటికైనను కన్యత్రాపిమును చూచక ఓద్యమముగారు తమ ఘనకార్యమును అందెన్ ప్రేక్షు ప్రతిభగా సమర్థించుకొనుచున్నాడు. అందెన్ ప్రేక్షుప్రతిభ ప్రాసిన లేఖలలోని సంగతులన్నియు అసత్యములని అధ్యక్షులు నిరూపించిరి. గాంధీ, లిసెంటుగార్డు, జైలు యొకటి గలదని అంగీకరించినటులు ఓద్యమముగారు ప్రాయము అతిపాననము. తమకుయిచ్చిన విజ్ఞాపనలో గ్రామమున అంగీకరించుచుండుట అంధము. పొందెవులు సమర్థించిన విజ్ఞాపనలో యీ విషయము లేదు. మహమ్మదీయులు సమర్థించిన విజ్ఞాపనలో యీ విషయము లేకపోయినను పిమ్మట దొంగతనముగ చేర్చబడినది. పంజాబుప్రజలు యిటీవల చేసిన కథ లన్నిటిలో ఒద్యమము గారిని విచారింప మనియె తీర్మానించబడినది. దాక్కుల విడిచిగారిని గూర్చి చేయబడిన ఆశోపణ లన్నియు అసత్యములని స్పష్టమునపడినవి. ఒద్యమముగారు యుద్ధవిని ప్రాసినేయుటలో అవలంబించిన నిర్భయభక్తులను కాంగ్రెస్ సంఘ నితీతికము ప్రాసగున్నటులు వివరించినది. ప్రభుత్వము వారు చూచెడి హేతువులు నాకేమాత్రము నవ్వలేదు. ఏల నన బ్రిటిషురాజ్యము పశువులమిది గాక ప్రజలసమృద్ధిమీదనే ఆధారపడి యున్నదని అంగీకరించినవారే వారివాదము నిజము. రౌటు చట్టమునకు ప్రజల సమృద్ధి బావుట తప్పగాదు. దానిచట్టకు అందోళనము జరుగుట జైలు యని పించుకొనదు. అధికారము నిజమును గ్రహించవలెను. తిలక్, గాంధీ, గోష్టి, మాలవ్యా, అరవిందగోష్టికంటే నాటికంటే ఆం

దోశాపరముగా నుండుటకు కారణమైయో వీరు గ్రహించవలెను. విద్యార్థికులే ప్రజల నాడుటకు ప్రజలు వారిలో నేరేభవించియున్నాడు. రాజభక్తిగల భారతీయులు పిలువబడువారు శక్తి కయోజన పనులని గ్రహించవలెను. పంజాబు అల్లరులు జరిగినవృద్ధు వీరందరును అక్కరకు రాకపోయిరి. ప్రతివ్వననుసరించిగాని మోటుబలము ననుసరించిగాని పరిపాలించగలమని కలంయట ప్రభు ప్రమాదజనిత మని అధికారము గ్రహించవలెను. ఆటులగాక వారానిర్ధారమును నిజముగ విశ్వసించుచో దానినే బహిరంగముగ తెలుపుటావల్యము. సైనికపరిపాలనముకు ఒక శ్యామయాధిపతి ఒక నూత్రము లేదు. కనుబంటి దాని కాధారము. తాత్కాలికశక్తికరమే దాని చట్టము యుద్ధము అవాగరితము, సైనికవిభావము దానిని నాచరణలో పెట్టుచున్నది. ఈ ప్రభుత్వనిర్ధారమును బట్టి చూచిన పంజాబు ప్రభుత్వము వారను, మార్చి 4 లో వీరందరును కావించిన చర్యలను సమర్థించవచ్చును. దీనికి సమర్థన మే ఆవుసరముండదు.

ముగింపు

ఇంగ్లీషులో పంజాబు కథ ముగిసినది. ఉపశ్యాసనము వారంభించినపుడు సర్ మైకేలు ఓద్యమముగారిపై కొన్ని సేరముల నాశోపించితిని. అయితోపటు నిజమయినవేయుని రుజువుచేయుటకు నేనింతగా ఈ విషయమును చేర్చింపవలసి వచ్చెను. పంజాబులో సైనికకాననమును ప్రయోగించినవారిలో పెల్ల సర్ మైకేలు ఓద్యమముగారు ప్రజలులని మిత్ర స్పృహగ వికరించితిని కలంచెదను. ఆ కాననము నువయోగించుట వలన గలిగిన ఫలితములకు గూడ సరజే జవాబువారిగా నుండవలయును. సాయూజ్యమును బ్రిటిషువారు పరిపాలించుట వారంభించిన వాదిగ బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కశ్యంత మహాకార మొనరించిన దారులచర్యలలో నెవరును సర్ మైకేలు ఓద్యమముగారు చేసినంత యధర్మమిది చేయలేదని చెప్పగలను.

ఈ మహాదరిష్ట మంతటికిని కారణము సర్ మైకేలు ఓద్యమము వంటి అంగ్లో ఇండియన్ పరిపాలనలో కొందరు చేకూరులకంటె ప్రభుత్వము గొప్పదనియు, వారిపై నడియి ప్రాససారము అధికారము చెల్లించువచ్చు ననియు కొన్ని ప్రవృత్తి నూత్రములను మనస్సునందుకొని పనిచేయుటయే యని చెప్పి యుంటిని. అట్టి అపరిత్రాకములను మనస్సునందుకొనుటకువలననే మెచ్చునపుప్రభుత్వము రౌటుచట్టమును కాపింపగలిగిరి. అందువలననే సర్ మైకేలుగారు దాక్కుల కిచ్చా శక్తిపాలనగారలను ప్రవాసకేట కంటి పిమ్మట నయింక కాననమును ప్రకటించగలిగిరి. ఈమహాశక్తికరంపరలందు పాల్గొనిన ఉద్యోగియులు దట్టియాలోచనతోడనే “తగిన కిక్కు విధించవలయును” “తగిన పాతమును నేర్పవలయును” “గవర్నమెంటు ప్రతివ్వన పునర్వ్యవస్థ కలయును” అని ప్రజలను భయపెట్ట సాగిరి. కర్నూలు ఓబ్రియన్ బాప్స్టర్ స్మిత్తు మొక టాగాగల అధికారమును, సైనిక కానన విచారణకర్తలలో కొందఱును ఆయాదర్శమునే మనమునందుకొని పనిచేసిరి. అందువలననే సైనిక కాననదారులసమయమున పంజాబునందలి రాక్షసకృత్యములు జరిగినవి. అధికారుల యెత్తుగడలన్నియు కొనసాగినపుడు ప్రజలకును వారియాదులకును భంగము గలుగవంద జేయుటకు మునుపటి అధికారమును, ప్రభుత్వమువారును ఉపేక్షాభావమున చేతులు ఊరవండిరి. ఈపాతలను కాల్పునపుడు దెబ్బలు తగిలినవారికి మౌన నేరగిన తిక్కల నొసరించుట వైస వారు ప్రయత్నించలేదు. కొన్ని సమయములలో, చచ్చిపోయినవారి కేటములను దహనపరచు నిమిత్తము ఈయవలసినదని బంధువులు కోరగా అధికారము నిరాకరించిరి. కొన్ని సమయములందు మరణించినవారిని వారు తక్కువే పెట్టలే లేదు. నయని టులు నం చరింపి మందలములలోని వైకపంటలనేగాక ప్రజల ఆస్తులను గూడ సైనికులు పాడుచేసెనని గూడ జూచువైది. దెహ్రాడూ కమిషనరులు, కమిషనరులు మొదలగాగల పెద్దపెద్ద ఉద్యోగియులు గూడ ప్రజలను వివిధ రీతుల పీడించుటకు తెలియుచున్నది. ఆచార సాదుగలు మొదలగువాటికి సామ్యము చెల్లించకయే ప్రజలకు నాంధ్రుని అధికారము తీసికొనినయూ, కన్యపులను తీసికొనుమాత్రమున కృత్రిమందక దెబ్బలుగూడ తీసికొనినయూ, అట్టియ్యివారికి జరిమానలను విధించియు, దెబ్బలను కొట్టియు పెట్టుచి భయముల వాధించి రనియు తెలియుచున్నది. అధికారమును తిరస్కరించినవారి యాదులను స్వాధీనము చేసికొన వలసిన దని సైనికవిచారణ కర్తలు చెప్పినపుడు నేరపుల భార్యలను, నిద్రలను అధికారము ఘోరముగ బాధించిరి కూడ జూచువైది. కొన్ని చోట్ల ప్రజలు కోడలమీద పట్టనే కడియందేవలయునని అధికార లాజ్ఞాపించిరి. అధికారములను చరిలో కట్టుబట్టుకొన్న కేరులబట్టిక ప్రజలపట్టు కడగండ్లు కడవలసి వచ్చెను. అట్లు

బాధించినది (కొరియన్)గోయలు కాదు, పెద్ద అధికారులే యని దేఖబడుచున్నది.

నర్ మైకేల ఓడ్యుతులగారి తరహానందంకయూ నింతభారకార్యములతో తరినమా ప్తి నొందినదని చెప్పటమనేది తరగా విస్తరించబడినది. మాంటేగు గారు జనరలు దేయ్య గారి విషయమున చెప్పినట్లు, నర్ మైకేలగారి ఆదర్శము ప్రజలను భయపెట్టుట, వారి సమూహపరిణి బాధించుట. ఈ యాదర్శము నైకకావనము నాచరణమందు పెట్టినపుడు అన్యంతర విషయపైకి వచ్చినది. మాంటేగు కమిటీ విచారణ న సమయమున సాధులందరూ తాము చేసిన మహావీరకృత్యములను గూర్చి చాల అతిశయముతో చెప్పసాగిరి. జనరలు దేయ్యగారు చేసినదంతయు నరియినకే యని చెప్పెను. తక్కినవారు సచరిత్రులగు మనులను నవర్ధించుకొనుటయొక్క ప్రయత్నమునకు చెప్పసాగిరి. వివాహమునకు వచ్చినవారిని కొరదాలతో కొట్టించినందులకు మాత్రము కర్మము ప్రాంతము కావనగారు విచారమున తెలిపిరి. తక్కినవారు తేనెనీ విచారించలేదు సరిగద ఇకనుండు మరల సత్ప్రసాదీయుల సంభవించు నడల తాము ప్రేమ ప్రపత్తిం చెదరని గూడ తెప్పసాగిరి. ఇదియే మరల వివాహమున గలిగించుచుండును.

ఈ జనల నిర్ధారణములన్నియు, ప్రకరణము (లిటిషు) ప్రభుత్వ సాంప్రదాయములకు విరుద్ధములు. సంస్కరణ కావన మూల నూత్రమునకు మరల విరుద్ధములు. వంశము నిరంతర భాధికారకర్మలతో చాలయంది ఇట్టి మేధా సంకల్పములే నీ నా కనుమానమున గలదునున్నవి. అధికార విరోధావర్తనలతో చాలయందిగినాడె ఇట్టి యుద్ధములే నున్నవి. ఇంక క్రైస్తవ ధర్మశాస్త్రానికి తోడుంటు తిరుగు క్రైస్తవ మతగురువుల మాట చెప్పవలయును లేదు. నిజముగ తోటిపాలనమంతయు తమ తేరులమీదుగానే సదాపించు ఇండియన్ సివిలసర్వీసు అధికారులమేధా సంకల్పం ఇంక వివరముగ వివరించుచు దేయి చేయగలము. మాంటేగు కమిటీయెటుల తయారట తామే స్వయముగ చెప్పిన కావ్యములను కండ్లపై కట్టికట్టు కనబడుచుండగా, జనరలు దేయ్యగారు ప్రశ్నలను, అంగ్లో ఇండియన్ మృత్యుము, ప్రజలను నమర్చింపజేయుటయు, జనరలు దేయ్య గారికి స్వార్థకాంక్షలును, అన్యాయములను ఏర్పరచుటయు, ఏటప్పటికంటె ప్రభువుల సభవారలని నమర్చించును తీర్మానించుటయు, కండ్లకూడెము, సంస్కరణ కావనము సమయమున పెట్టునపు డింగ్లో ఇండియన్లే స్నేహభావమున పని చేసెదనని భారతీయులెట్లు విశ్వసించగలరు. సంస్కరణ కావనమునూత్రమున వెంటనే కావచ్చు కొంతకాలమునకుండు భారతీయులు భారతభూమియందు స్వతంత్రముగ నుండవలయునను యుద్ధమున కృతకరచుచున్నది. మన ప్రభుత్వమునకు మన యుద్ధానిసారము మోస్తూకొనుటకు గూడ అధికార మిచ్చుటకుగూడ అది అంగీకరించుచున్నది. సామాజ్య సంబంధమున కప్పించునాడదని గట్టిగ విధించి తక్కిన యేమియును జూరించుచున్న భారతీయుల అధికారము నీతికలము నని యిది మాదిరించుచున్నది. అధికారముల విచ్చుట సాధ్యమై సంకల్పంతో జరగవలయునని గూడ యుచిచెప్పవచ్చును. కాని ఇండియా సివిలసర్వీసు వారును ప్రభువులసభవారును అట్లు తలంపరు. భారతీయులే అధికారము తెంత ఆలస్యముగ నీతికలముతో అమర్చుమునకా చూచుచున్నాడు. చాలమంది ఈకావనము సఫలముకావడం చేయవలయునని గూడ జూచుచున్నాడు. మరల పూర్వవిధానము నవలంబించవలయుననియే వారి యుద్ధము. అట్టిసిటిలో, ఉభయ తోడులవారిని వంశము అల్లరులపుడు జూట్టిన విధముననే భావోద్దేయము గలుగుచుండునపుడు స్నేహభావమున సభములను గలసి మెలసి కావనమును ఫలవంతముగ చేయుట పొసగవలయును. అధికారమునందున్నవారు గతించినవాటి సన్నిధిని మరల పోవలయునని చెప్పించుటకు నులభము. నేను నట్లేచెప్పెనను కనీయకొనవలయునను బుద్ధివాడు కొంచెమైననులేదు. మన శక్తియుటకుగూడ సట్టి భావములేదనినే ప్రార్థన విశ్వసించుచున్నాను. కాని ఇండియా, ఇంగ్లండు తోడులంద నిరంతరము జరిగిన దానిని చూచుచు, వివరంతయు న్యామముజరగ వుండ మన మెట్లువలయునని గలము? ఎట్లు పూర్వకార్యములన్నిటిని మరలగలము? అట్టిపూర్వకార్యముల మరల జరగవలయునని నంగీకరింప కలుగు మనస్సునొందెను. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు, (లిటిషు) మంత్రివర్గమువారును, ఈవిషయ మహాకమందలి ముఖ్యపాత్రమును భరించిన మహాహీన విశేషముగ ప్రకటించిరి. వారిప్రకటనయే న్యామమునడల, వారిప్రకటన సామాన్యములను విని మనమూరకుండునడల నిజముగ మనమిప్పుడు జరిగిన దురంతకృత్యములన్నిటిని అంతభవిష్యవలయును. లేదు, మనమట్టి దురంతకృత్యముల మూలకండుకలమున నడల నర్ మయకేల ఓడ్యుతుల అధికారులు తీర్చియేసుట ప్రయత్నించి తీరవలయును.

వంశము వివాదములకు కేవలము వంశము రాష్ట్రమునకే పట్టినదనియు కాదు. దాని వాటికి వ్యవహారముగ తరగించిన మయము, మనసావనము, మనయాశ్చర్య గౌరవము, మనవాటికి ప్రతిష్ఠ ఇంతయే మనవాటికి జీవనమునకు మూలాధారమే చెదకుండ ఉండవలయుననునడల సర్ మయకేల ఓడ్యుతులగారి నూత్రములను, ఆచరణములను అనుసరించు వారి సందర్భి తీర్చియేసుట చేయవలయును. ఈ కార్యము నింతటితో విడుదల మనవాటినిటికి కనీసతలికృతి జరగునట్లు మనచేయుట మనవిధానకృత్యము. మనమేల నాలోచించి యే, మనభార్య పుత్రాదులు మేలు నాలోచించియు, భావి భారతసంతకులమేల నాలోచించియు పూర్తిగ తగిన సవ్యతరహా గలగనిమన మూరకండుకాదు. ఇకనుం డిట్టిపూర్వకృత్యములు జరగవలయునడల తగినకట్టుబాటులు జరుగనిది యూరకుండుటకు వీలుకాదు. ప్రభుత్వకర్మములకొన్ని ఉద్యోగమునందున్న వాడైన ఇట్టి కమిషనరుల నొనరించునపుడు తీర్చి నొంది తీరవలయును. ప్రజలపాపములను అనులకు గాపాడుటయే ప్రభుత్వమునకొక ప్రధాన ఆదర్శమునంద వలయునని సర్ మయకేల ఓడ్యుతులగారు తలుపారెను తయరుపాస్యములందు చెప్పిన దిద్దప్రకారము ధర్మనూత్ర భావము పూర్తిగ ధర్మవిరుద్ధమని మనచేతనునడలకృత్యముగ వట్టుదలతో ప్రభుత్వమువారికి తెలివలయును (తలపాప)ములను అనులకు గాపాడుటయే ప్రభుత్వమునకొక ప్రధానోద్దేశము కాదు. మరి యొకప్రధానోద్దేశముగ మనచేయకొనుట కిదియే సాధనము. అప్రధానోద్దేశమే? మానవజాతిని దానియధ్యు దయమున పుత్రుల స్వేచ్ఛాకరణముగ చేయుట ప్రభుత్వమునకొక భోక్త తోడుగ నుండవలయును. పుత్రుల స్వేచ్ఛా బొందుటయే మర మార్గసిద్ధియని గ్రహించి దనును. భాంతి చాల మంచిదే కాని జీవము అంతకంటెను ప్రతీ స్తమయిన దని రవీంద్రనాథ్ ఠాగూరుగారు “ నేమనజమున పుత్రములతో కాగిని.

మనగౌరవము స్వేచ్ఛా చెదగొట్టి మనపాపమును, అట్టి గాపాడుటకు (లిటిషు)ములను పూనుకొను నడల మనము వాటిని నిరాకరించ వలయును. స్వేచ్ఛలేనది జీవములేదు. స్వారాజ్యములేనది స్వేచ్ఛ లభించదు.

(లిటిషు) ప్రభుత్వమునకు సమయిక మహాబల సంకల్పములకులతో మనమత్తము అన్నిటిని విమర్శించువన కరణముగ తేనీ నేలగలవ నెంచినను అట్లుచేయగలరు. కాని అందులకు వాడు చాలమృత్యుప్రయానములను బొందవలయును. అట్లు చేయునపుడు, సామాన్య పౌరులకీడవరకు (లిటిషు)వారి ధర్మభావమునందుండి విశ్వాసమంతయు చెడిపోవును. సర్ మయకేల ఓడ్యుతుల వంటి మహానూపులు ఎంత వివరముగ (లిటిషు)రాజ్య గౌరవము మండ్రికలను చేయుచున్నవనకానై ప్రజలకుల గౌరవమునకీడవలయును. తాముచాలావారము ప్రకరణలని ప్రజలకు తమపై చాల నమృత్యు గలదని బిల్డిషు జూరెదవలలో గొప్పగా చెప్పకొనుచు వచ్చినదంతయు వర్ధ మగును.

మనమట్లునకు మనమొక మాత్రమును మానవత్వమున కావ్యోకనూదనని నిశ్చయించుకొంటిమి. నిర్దుష్టముగ వ్యా యముగను కట్టుచుకొంటిమి పోరాడ నిశ్చయించుకొంటిమి. నిశ్చయించుచుండు, నిరంతరము మనము, ఏవారిత్రీలనైక, త్రీలకు బాధించువారిని, వంశము నాశమునకు వ్యవహారము జూపిన దేయ్యుల ప్రభువులను విమర్శించుచునే యుండవలయును. ఈ ప్రయత్నము అన్నియు నిష్ఫలములగునె ఇంక భగవంతుడే భావికాలస్వభావమున నిర్ణయించవలసి యుండును. దేయ్యుడనేనాని నేరమును గూర్చి ప్రజల కథలలో వర్ణ జరుగునపుడు మాంటేగు గారు చెప్పిన ముఖ్యపాత్రములకు మనమందలమును, చేతమంతయును, నమర్చించినట్లు మాంటేగు గారిని, తద్వారా (లిటిషు) మంత్రివర్గమువారిని తెలివగోరెదను. మనకులునకు మనము అనుదానమయమున చెప్పిన నూత్రముల పుత్రారము సదాచరణమున నిర్ధనుగ నున్నాము. (లిటిషు)మహాసామూహ్యమున సమభాగములకు నుండుట గొప్ప గభానించు చున్నాము. కాని మాంటేగు గారు చెప్పిననూత్రముల ప్రకారము సదాచరణమునకు (లిటిషు) ప్రజలు, (లిటిషు) మంత్రివర్గమువారును నూత్రములనూత్రముగ నిశ్చయించుకొనిన యెడల ఈతీర్మానములు, ఉపశాస్త్రములు, అధికారప్రకటనలు ఈయెడలను వాటితో మనకు తృప్తికలగవని, మనమీ నమయము, క్రిందటి వంశము అల్లరులపుత్రములను జూచుచునాడ, మాంటేగుగారికి తెలివకుండునడల మనలను మాంటేగుగారినిగూడ మోసగించుచున్న వార మగుదుము. (లిటిషు)సామాజ్యమునకు సమభాగములకు నుండవలయునను మనకు, హిందూజాతియన తరపూర్వ స్వేచ్ఛ, మనకౌరవవరకు సామాజ్యములపధి మానమునతో అంతవరకు తగిన భావ్యతయు, లభించిననే మన మాయాదర్శమున కంగీకరింపగలము అంతియగాని, హిందూజాతియతో నిప్పటికిని ఇండియా ప్రభుత్వమునందొక మాత్రమునానినూత్రాది యాధికరణమే మాత్రము కాని కావ్యోకముగ నుండుట కంగీకరించిననే మన(లిటిషు) సామూహ్యమున సమభాగములకు నుండగలమనిన యెడలమన

కట్టి సమభాగములకు నుండు మహాభాగ్య మొక యంగరగడియైన కలదు. సామ్యమునందొక తరగతియన చేతమునందున మన స్వేచ్ఛనుండుటకు మనమునిశ్చయించుకొంటిమి. దక్షిణాఫ్రికాలో నాజీయులను, కెనడాలో కనీ దియనులను అన్వేషించునా నాన్వేషించుచున్న స్వతంత్రముగ నున్నా రో మనచేతముల మనమునట్లే స్వతంత్రసిద్ధియొందునడల యును. ఈజేతమునందు యూరపియనులను భారతీయులే. వారికి తక్కిన వారివలెనే తగిన స్వతంత్రము నుండవలయును. ఇక్కడయిన స్వతంత్రమునకు తగిన నున్నామని వాటియనుతో సభలో మనము తీర్మానించి నున్నాము. అయినను (లిటిషు)రాజ్యముగనే ప్రజల చేతముతో నిర్మయన్నామని చెప్పిన సంస్కరణ ప్రకారము నే యెంత అసంభవమోచునను, అకా భంగకరముగనున్నను అంగీకరించెదమి. మనచేత నైవంతవరకు సంస్కరణ ప్రకారము భావ్యతాయుత ప్రభుత్వములకి మన జీవోపాసముగ గ్రహించెదమి. కాని వంశమునాశ్యవంటి మార్గకార్యములను, సంస్కరణ ప్రకారము విజయవంతముగ వరణించుటకు నావలయు ఎడల సామాన్య మతవరములతో అధికారుల గురుక్షేత్రములను మన విశ్వాసమును పూర్తిగ చెదగొట్టినదని మనము నిశ్చయించుకొంటిమి చెప్పవచ్చును.

మనకు కావలయు స్వతంత్రము లేదయో నిచట నంగరగడియొక నూత్రించెదను. (1) సర్ మయకేల ఓడ్యుతులగారిని పూర్తిగను, స్వప్రయోగము నుండవలయును. వీలగునడల అతని తీర్చియేసువలయును. “ రిట్యూజింగు ” సమయమునకు, “ వార్డెన్ ” సమయమునకు అతడెడలించిన పద్ధతులను బహిరంగముగ విచారించవలయును. (2) క్రిందటి సంవత్సరపు క్రొత్తములందు పాల్గొనిన దౌతములు, కాన్సులులు, ఓబ్రెయిలు, స్విట్జర్లను వీరందరిని వీరికి సభామునమునందిన భారతీయులను విచారింపి తగినకట్టును విధించవలయును. భావ్యత్వ సిద్ధియవంటి వారిని బలవంతముగ తనిసి చాలించుకొనునట్లు చేయటముకు చాలదు. (3) నైతికకావన పరిపాలన సమయమున నిర్బంధించుటకు అయిదీయ, ప్రత్యేక వ్యాపారాధికారులకును నైతిక వ్యాపారాధికారులకును తీర్చియేసుట జనులందరిని విమరణించును. (4) కయింకాకావన మహాలస సమయమున అధికారులను, కయింకావన కయింకావనములకు తగిన పద్ధ ప్రత్యామ్నాయముల నిశ్చయించును. అవసరముగను, అన్యాయముగను నిధించుటకు జరిమానాల సామ్యము తిరిగి ఇచ్చి చేయవలయును. (5) కయింకా విచారణ సభలవారు విధించిన తీర్మానముల నెరవేరు చేయవలయును అయోగ్యముగ తరగించెదవల మాడదని ప్రభుత్వమునకు తత్కపును వారితోడు కలయును. లేదా కానింతవలయును. (6) వంశము అల్లరుల సమయమున లండనులను పుచ్చుకొనిన పోలీసు ఉద్యోగియులను, తక్కిన ఉద్యోగియులను బహిరంగముగ విచారణచేసి వారెమిరిప్పించుట మొనరించెడి తెలివకులయును. (7) సంస్కరణకావన కర్తయు నిజముగ తమ సంస్కరణముల సఫలములు కాగోనడలేని తమ సభావమున తెలుపుటకు వెంటనే వంశము అల్లరులందు పాల్గొనిన ఉద్యోగియులను తొలగించవలయును. (8) వంశములందుగాని మరల యెంత ప్రత్యేకములందుగాని సంస్కరణ ప్రకారములను నూత్రముల కంగీకరించని యుద్యోగియులను వెంటనే తొలగించవలయును. వారు నిర్మిమిత్తముగ సంస్కరణములకు చెదగొట్టుట కనకాళ ముండరాదు. వ్యాపకాభిము, పోలీసుకాభిము పూర్తిగ వారి యాధీనమున యున్నవి. భారతీయుల కీకాభిముల సభికారము లభించనిది ఉన్నతోద్యోగులు వ్యాపకముగ తని చేయునట్లు చూచుటకు వీలులేదు. వంశము అల్లరులకుంటి అల్లరుల మరల నెప్పుడును సంభించు చుండును. ఇంక ఆంధ్రోళన జరిగినదగూడ కొంతమంది అధికారు లింకను అసం దర్భముగ ప్రకటించుచుటకు చాల విచారకరము. (10) వంశము ప్రార్థనలందు హిందూజాతి ప్రభుత్వమునా రెంతవరకు భావ్యమునా అంతవరకు వారినిగూడ విమర్శించ వలయును. మాంటేగు కమిషను రిపోర్టునకు వారు చేసిన ప్రకటన మార్గరణలో నుండునని అందఱు సవివరకే యజుకొనిరి. సమయికావన మెత్తువకాలమునందండల తేనెనీ వారు చెప్పిన దంతయు ఇప్పుడు దాని మరలకలము వరకు అనులందుంచని నిచ్చుట కలన పూర్తిగచెడినది. (లిటిషు)మంత్రివర్గమునా రెప్పుడు ఆలోచించినది వ్యాపకముగ నున్నయెడల మెత్తువద్ద ప్రభుత్వగా రింకంతటితో పని చాలించుకొనుట చాల మర్యాదగ నుండగలదు. మెత్తువలొదియూ కమిషనువారి రిపోర్టునకు సహించకాలక అట్టిను చేయలేదగారు తుకీ రాజీనామా నిచ్చిరి. కాని మాంటేగు రిపోర్టును రెండేండ్లయందుగూడ తెలిపిన నేరాలో తలపను జూడి రాజ్యప్రతినిధిగా ఎంతటితో పనిచాలించు కొనవలసియుండెను. సర్ మయకేల ఓడ్యుతులగారి కంటిపార్యములను వెంటనే ఖండింక అతని ఇష్టప్రకారము సాగనిచ్చుటలో రాజ్యప్రతినిధిగారు భార్యనిర్వాహక సభవారును మహా తప్పిదము నొనరించిరి. తమ కిచ్చిన అధికారములను నిష్క్రియించిన కరణములగ చేసిరి. వంశము ప్రజలు, తమగోదవకుంకయిన సర్వభూదోదవకులయన్నది గదా యని కలంబునట్లుచేసి వారాప్రజలను తలపాడుట పూజనీయ. ఇట్టిసిటిలో తోడుములు రాజ్యప్రతినిధిగారిని అధికారమునండి తీసినేయుట ఎంతయు నుతము; వ్యాపకము.

ఈ సెలవు 4వ తారీఖున సగ్గరవైపుకు వెళ్ళి యందలి శ్రీ
కృష్ణ ప్రామాణ్య చిత్రనివాసాన్ని పోల్చిచూచు శ్రీరాం అమ్మ
రావుగారి ఆధిపత్యమున: ద జరిగినదని సాక్షిగారి, 20 వల
రమ్మల మూలధనము నిచ్చిన గంజీబు బెంకటరాజుగారి కుమారులు
గారిని ఎత్తుగతక ప్రశంసించిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1920-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 7-వ తేది
మంగళవారము.

స్వరాజ్య సాధనము

సహాయనిరాకరణ సమస్యయే కాంగ్రెసు సమావేశ సభ్యుల దృష్టినింపజేసినది. ఆకర్షించుచున్నదని వేటాక-చో ప్రచురింపబడిన సమాచారమును బట్టి తెలియగలదు. విషయనిర్ణయసభలో రెండు దినముల నుండియును చర్చ జరుగుచున్నది. ఫలితమింకను తెలలేదు. గాంధీమహాత్ముని సందేశము కాంగ్రెసుసభకు విచ్చేసిన యవకు లెల్లర యామోదమును పడసిన దనుటకు సందియము లేదు. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షు లగు బి. చక్రవర్తి గారు సహాయనిరాకరణ మను పదమును ఉచ్చరింపగనే సభ్యులు ఐదునిమిషములవఱకు కరతాశ్చర్యనలను గావించుచునే యుండిరి. బిసెంటుగారు అధ్యక్షుని నియామకమును సూచించుటకు లేచినపుడు సభ్యులలో కలకలము బయలుదేరెను. ఆమె వాక్యములను ఎవరును వినుటకు సమ్మతించలేదు. నాయకులనేకులు సభ్యులకు చేసిన ప్రార్థన లన్నియు విఫలము లైనవి. గాంధీమహాత్ముడు లేచి నిశ్శబ్దముగా నుండుడని కోరినప్పట్లు ఆలెల్లరి అణగెను. గాంధీమహాత్ముని పలుకుబడికి ఇదియే నిదర్శనము. విషయనిర్ణయసభలో సభ్యులనేకులు సహాయనిరాకరణవాదులుగ నుండి రనియు, తదితరులకు ప్రవేశము కలుగకపోయె ననియును హిందూ పత్రికలో సూచించబడినది. కాంగ్రెసు సభా తీర్మానము ముందు ఏ రూపమును తాల్చునో దీనినిబట్టి యోచించుట సులభము. సభాధ్యక్షు లగు లజపతిరాయగారును, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు చక్రవర్తిగారును, తమ యభిప్రాయములను ఇదమిత్ర మని తెలుపకపోయినను, గాంధీమహాత్ముని సందేశము సభ్యులమనములలో ఇదివఱకే నాలుకొ నెను. ప్రముఖులు కొందఱు టింకను గాంధీమహాత్ముని కార్యక్రమము నంగీకరించుటకు వెనుకీయుచున్నను సభ్యులలో నధిక సంఖ్యాకులు దాని నంగీకరించెద రని భావనూచనలు కాన్పించుచున్నవి.

విషయనిర్ణయసభనుండి వెలువడు తీర్మాన మెట్లున్నను సహాయ నిరాకరణమున కంటెను జాత్యభివృద్ధికి వేటుసాధనము లేదని సర్వ సామాన్యముగ నంగీకరింపబడినది. పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారు మహాకవీగారు ఆంగ్ల దేశమునకు రాయబారుల నంపుమని కోరినపుడు సో అశుభోష్ణ చౌదరివంటి మితవాది ప్రముఖులు నైతము రాయబారులవలన నికముందేమియును లాభ ముండ దని స్పష్టముగ బలికిరి. ఖిలాఫతు రాయబారులు మూరపుఖండమునం దంతటను మహమ్మదీయుల కోర్కెలను వెలిబుచ్చి ఏమియో లాభము గలుగునని తలంచుచుండ, వారి తలంపు లన్నియును వ్యర్థములయ్యెను. రాయబారుల ప్రయోజనము మహమ్మదాలీ ప్రభృతుల కిప్పుడు తెలిసి వచ్చినది. తమ ప్రయత్నములన్నియును విఫలము లగుటచేత వారిపుడు స్వదేశమునకు కిరిగి వచ్చుచున్నారు. వారు కాంగ్రెసు సభకు పంపిన సందేశ మేమి? "అన్ని ప్రయత్నములును

అపజయము గాంచినవి. మన యదృష్టము మన హస్తములందే యున్నది" అని మహమ్మదాలీగారు తంత్రీవార్తనిచ్చిరి. స్వయంసహాయావస్థకలకు ఇంతకంటెను నిదర్శన మేమి కావలయును? స్వయంసహాయము పంజాబు ఖిలాఫతు సమస్యల నిర్ణయముతో ముగియజాలదు. స్వరాజ్యము ప్రాప్తించువఱకును, ఈసాధనమును అవలంబింపక తప్పదు. సి. ఆర్. దాసుగారు విషయ నిర్ణయ సభనుండి ఉపపాదించిన తీర్మానములలో ఈసత్యమును పొందుపఱచెను. గాంధీమహాత్ముడిందుకు తన యంగీకారమును కనబరచెను. ఖిలాఫతు సమస్యకొఱకై మొదలు నిర్దేశింపబడిన సహాయ నిరాకరణము తుదకు స్వరాజ్యసాధనముగా నంగీకరింపబడుట శుభసూచకము. సత్వర స్వరాజ్య సంపాదన మూలముననే ప్రస్తుతపు ఇక్కట్లు లన్నియును తొలగిపోగల వని దూరదృష్టి గలవారెల్లరును అంగీకరించుచున్నారు.

తాత్కాలికము లగు ఉపశాంతిలవలన ప్రయోజనము ఏ మాత్రమును లేదని గ్రహింపబడుచున్నది. పంజాబు వ్యవహారములను గూర్చి చౌదరిగారు ముచ్చటించుచు కాంగ్రెసు విచారణ సంఘనిర్ణయములను ఎంతయును కొనియాడిరి. కాని వాని నాచరణములో బెట్టుటకు దేశమున కధికారము లేనందులకు ఎంతయును కుండిరి. జోసెఫ్ బాప్టిస్టాగారు ఆరుమాసములలో సంపూర్ణ స్వపాలనమును సంపాదించిన గాని మన ఇక్కట్లులు తొలగ వని తెలిపిరి. ప్రస్తుత సంస్కరణ విధానము నంగీకరించి తన్మూలమున స్వరాజ్యసిద్ధిని పడయుదుమను నాశ ప్రజలలో పూర్తిగ తొలగిపోవుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు చెప్పినట్లులు ప్రస్తుత సంస్కరణముల మూలముననే మోక్షము చేకూరు నని తలంచు మితవాదులు శాసన సభల నలంకరించినచో నలంకరింతుగాక. సంస్కరణములు అష్టపర్యంతములు ఆశాభంగకరములు అసంతృప్తికరములు అని ఉద్ఘోషించెడి జాతీయవాదులు శాసన సభలలో జేరి మోక్షమును సంపాదించగలుగుదు మనుట మాత్ర మెంతయు హాస్యాస్పదముగా నుండును. త్యాగము లేనిది కామ్యార్థసిద్ధి కలుగదు. గాంధీమహాత్ముడు కోరు నది త్యాగము. కాంగ్రెసు సభలో పురుషులే గాక స్త్రీలు సహితము త్యాగ సంసిద్ధులు కావలయునని సభ్యులను హెచ్చరించుట గమనింపదగి యున్నది. శ్రీమతి మంగళాదేవిగారును శ్రీమతి సరస్వతీదేవి గారును త్యాగసంసిద్ధులు కండ్లని ప్రజలను హెచ్చరించుచు సహాయ నిరాకరణమును సిద్ధాంతమందు అంగీకరించుటయే గాక ఆచరణమునం దుంచవలయునని కోరిరి. శ్రీమతి సరస్వతీదేవిగారు ఈ సందర్భమునందు పాడిన కీర్తన సభ్యులను భావపూరితులనుగా నొనర్చినది. జితేంద్రలాలు బెనర్జీగారు చెప్పినట్లులు ఏ జాతికైనను ప్రబోధ మొకమారు కలిగిన పిమ్మట స్వరాజ్యసిద్ధికి ఎంతయో కాలమువట్టదు.

దేశములో నూతనప్రబోధము కలిగె ననుటకు సందియము లేదు. ఇంతవఱకును జాతీయవాదనాయకు లని తలంపబడుచు అత్యంతశౌరవమునకు పాత్రులగుచున్నవారికి నయితము, విషయ నిర్ణయ సభయందు ప్రవేశమైనను కలుగకుండుటను చూచిన నూతనాశయ ప్రాబల్యము కరతలామలక మగుచున్నది. ఇంతవఱకును అధికారులకు విన్నపము లంపబడుచున్నవి. ఆయవస్థ దాటినది. పార్లమెంటు సభలపైనను బ్రిటిషు ప్రజలపైనను మన నాయకుల ఆశ లన్నియును కొంతకాలము నిలచియుండెను. జితేంద్ర లాలు బెనర్జీగారు నుడిచి

నటులుగ వారియందు కూడ భారతీయుల విశ్వాసము ఇటీవలి సంఘటనములవలన చెదరిపోయినది. ఇంకను వెనుకటి పద్ధతులయందే నమ్మకమున్న నాయకులు వెనుకబడుచున్నారు. వారిందుకు కుండ నవసరము లేదు. క్రొత్తశక్తియు ఆరంభమైనపుడు తదనుగుణముగ నాయకులు నడుచుకొనుట ఆవశ్యకము. లేనియెడల వారి మాటలందు ప్రజలకు విశ్వాస ముండజాలదు. స్వయంసహాయము కంటె వేటుసాధనము లేదని సర్వత్ర అంగీకరింపబడు చుండునపుడు కార్యక్రమము విషయమైన నాయకులు వెనుకంజ వైచుట పాడికాదు. గాంధీమహాత్ముని సందేశమును ఇదివఱకు చులకనఁ జేసినవారు తమ పొరపాటును ఇప్పుడు గ్రహించుచున్నారు. నాయకు లొక రొకరు వారి మార్గము వంకకు మఱలుచున్నారు. నూతన సందేశముచేత వారు కట్టువడుచున్నారు. కాంగ్రెసుసభలో తుదకు అంగీకృతములగు తీర్మానములు గాంధీమహాత్ముని ముఖ్యాశయములను అంగీకరించు ననుటకు సందియము లేదు. వివరములలో స్వల్పభేదము లున్న నుండు గాక.

హిందూదేశము ప్రపంచమున కంతకును ప్రత్యేక సందేశము నీయవలసియున్నదని గాంధీమహాత్మునికి గాఢవిశ్వాసము కలదు. ఇతరదేశము లన్నియు స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకు దౌర్జన్యపద్ధతుల నవలంబించుచుండగా, హిందూదేశము అట్టి పద్ధతులను అవలంబింపబూనదు. సత్యా హింసాధర్మముల నవలంబించి గమ్యస్థానమును జేరవలయునని హిందూదేశము సంకల్పించి యున్నది. ఈ సంకల్పము నెఱవేఱునేని ప్రపంచమునకు కార్యసాధనమున కొక క్రొత్తత్రోవ కాన్పింప కలదు. అంతర్జాతీయ వివాదములను పరిష్కరించుటకు నూతన సాధనము లభించును. నానారాష్ట్రసంఘ ప్రయోజన మొందు స్థిర పడును. ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము కావించెడి నిర్ణయమిద హిందూదేశపు భావ్యభ్యుదయమే గాక ప్రపంచ కల్యాణము సయితము ఆధారపడి యుండును. కాంగ్రెసు సభ్యులు ఇట్టి దృష్టితో తమ ధర్మమును కనుగొనినయెడల గాంధీమహాత్ముని ఆదేశమును అనుసరింపక తప్పదు. అట్టి దృఢసంకల్పము సభ్యుల మనముల నావహించును గాక యని కోరెదము.

క్రొత్త చట్టము

(101)

మదరాసు విలేజ్ పంచాయతీ బిల్లును లోకలు బోర్డుల బిల్లును గూర్చి యోచించుటకు నియమింపబడిన నెలక్కు కమిటీవారు తమ నివేదికలను ప్రచురించిరి. ఈ నివేదికలు రాబోవు శాసన నిర్మాణసభలో యోచింపబడును. పంచాయతీబిల్లులో నెలక్కు కమిటీవారు అనుకూలము లగు మార్పులను కొంతవఱకు కావించిరిని అంగీకరింపవచ్చును. పంచాయతులలో గ్రామాధికారికి అధికారరీత్యా స్థాన ముండవలయు నను నియమము తొలగింపబడినది. పంచాయతీ సభ్యులందఱును ఎన్నికమూలముననే నియమితులు కావలయు నను సూచన మిగుల ననుకూలము. ఇంతియగాక ఓటునిచ్చెడి అధికారము 25 సంవత్సరములకు తక్కువ గాని ప్రతి పురుషునకును ప్రసాదించబడినది. ఈ మార్పు ఉదారభావమును సూచించుచున్నను, స్త్రీలకుకూడ ఇట్టి హక్కును ప్రసాదించుటకు భావ్యముగా లేదు. సభ్యుల ఎన్నికలలో అనర్హులను లేకుండచేయుట ప్రశంసార్హముగ నున్నది. ఇరిగేషన్ విషయము కూడ

పంచాయతుల ధర్మములలో చేర్చుట ప్రజల కెంతయు సనుకూలముగా నుండగలదు. పంచాయతులను తాత్కాలికముగా సస్పెండుచేసేది అధికారము తీసివేయబడినది. మొత్తముమీద ఈ చట్టములో కావింపబడిన మార్పులు విశాలములుగ నున్నవని చెప్పవచ్చును. కాని పంచాయతులను అభివృద్ధిచేయుటకు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగి నొకనిని రిజిస్ట్రారుగ నియమించెడి ఏర్పాటును సెలక్టు కమిటీవారు ఏల తొలగింపరై తో తెలియదు. పంచాయతుల ప్రయోజనము ఈ యేర్పాటువలన చాలవఱకు తొలగిపోగలదు. లోకలుబాండ్లల చట్టమును గూర్చి కావింపబడిన నివేదికము మాత్రము మాకు అంత సంతృప్తికరముగ గాన్పించుటలేదు. కలక్టరుకు లోకలుబాండ్ల వ్యవహారములపై ఇంకను నిరంకుశాధికార ముండును. శా. టి. యన్. శివజ్ఞానము పిల్లెగారు సూచించినట్లులక లెక్టరుగారినిరంకుశాధికారముశాసన విరుద్ధముగానుండుననుటకుసందియములేదు. ఏలయు సగా ఇకమీదజిల్లాబాండ్లప్రెసిడెంటుప్రజలఇష్టము వనుసరించి నడుచుకొనవలసి వచ్చును. అట్టితెలివి కలెక్టరుగారికి గూడ వీరు అడుగులకు మడుగు లొత్తవలసి వచ్చుట అసందర్భముగ నుండును. ఏ యుద్యోగియును ఇద్దరు య జమా నులను కొల్లుట్ట కట్టసాధ్యము. జిల్లాబాండ్లకు ఎన్నికలు కొంతవఱకు ప్రత్యక్షముగ జరుగవలయునని చిత్తు చట్టము సూచించి యుండగా, ఆ ఏర్పాటును సెలక్టు కమిటీవారు ఏ కారణముచేత తీసివైచిరో తెలియదు. కనీసము నాల్గింట మూడువంతులైనను ప్రజానియుక్తసభ్యులు స్థానికసంఘములలో నుండవలయు నని నివేదికము సూచించుచున్నది. కాని స్థానికసంఘములలో నైనను సభ్యులందఱును ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన వారుగా నుండవలయునను ఏర్పాటును ఏ కేల కావింపలేదో తెలియకున్నది. జిల్లాబాండ్లలకు అధ్యక్షుల నికముందును ప్రభుత్వమువారే నియమింపవలయునని సెలక్టుకమిటీవారు సూచించుట హాస్యాస్పదముగ నున్నది. ఓటు జేయుట కర్తృత గలవా రందఱును లోకలు బాండ్ల సభ్యులుగ నుండవచ్చును. స్త్రీలు ఓటునిచ్చుటకే గాక సభ్యులుగ నుండుటకు గూడ నర్హు రాండ్రని సెలక్టు కమిటీవారు చేసిన ఏర్పాటు మిగుల భావ్యముగా నున్నది. మునిసిపల్ చట్టములను నిర్మించిన వారికంటెను వీరు ఎక్కుడు సాహసమును కనబఱచినందులకు వీరి నభినందించెదము. భూమి పన్నును ఇంకను వృద్ధిచేయుటకు వీరు అంగీకరింపలేదు. వీరు చాలవఱకు మునిసిపలు చట్టముల ఏర్పాటులే అనుకరించిరి. నూతనపరిస్థితుల కనుగుణముగా వీరు స్థానికస్వపరిపాలనా విధానమును ఏర్పాటుచేయలేక పోయిరిని విచారించక తప్పదు. క్రొత్తచట్టములు రెండును రాబోవు శాసనసభలో విశేషము మార్పు జెందు నని తలంపజాలము. అయినను పర్యవసానమునకు వేచియుండెదము.

అధినివేత రాజ్యములు

హిందూదేశాభిమాను లగు సి. యఫ్. ఆంధ్రాసు గారు దేశభాషాపత్రికలకు పంపిన సందేశము నేటి తంత్రపార్లమెంటులో కలదు. ఫిజీదీపులలో భారతీయు లనుభవించుచున్న దుర్వశను గూర్చి దేశభాషాపత్రికలు ప్రజలకు విపులముగ తెలిపియుండెను. ప్రస్తుతము ఫిజీదీపులలోను తూర్పు ఆఫ్రికాలోను మఱి ఇతర రాజ్యములందును భారతీయులు అనుభవించుచున్న కడగండ్లకు మేటలేకయున్నది. వానిని గూర్చి ప్రజలకు విశేష పఠచుటకు ఆంధ్రాసుగారు పూనుకొని, దేశభాషా

పత్రికలు ఈ విషయమై వ్యాఖ్యానములు చేయవలయు నని కోరుచున్నారు. ఫిజీదీపులలో మార్పులులా ప్రచురింపబడి భారతీయులు అష్టకష్టముల పాలుచేయబడిరి. మఱొక అమృతసరపు నాటకము అక్కడ జరిగెను. పనివారలు ఎక్కుడు వేతనమును గోరి వారి కోర్కెలు నిరాకరింపబడినందున సమ్మెకట్టగా, సైనికులు మఱయంత్రములనుతెచ్చి సంక్షోభమును గావించిరి. నాయకులు నిర్బంధితు లైరి. మఱిలాలు గారును వారి సతీయును ప్రవాసమున కంపబడిరి. ఇందు విషయమై నిష్పక్షపాతము అగు విచారణ జరుగవలయు నని, భారతీయులు కోరగా, తాము ఆ విషయమును సూచింప మని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిరి. ఇటులనే తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయులను ప్రత్యేకపు గూఢములలో అంటరాని వారివలె నుంచి వారి యాత్మశారవమును నిర్మూలము చేయుచుండ ఏ భారతీయునికి రోషము కలుగకుండును? అందుచేత ఫిజీదీపులలోను, ఆఫ్రికా దేశమునందును, మన సోదరులు పడుచున్న ఇబ్బందులను గూర్చి తేటతెల్లముగ వివరింపవలయు నని ఆంధ్రాసు గారు కావించిన విన్నపమును మేము శిరసావహించుచున్నాము. కాని ప్రజలకీ సందర్భమునందు చేయదగిన కార్యమేది? అసమ్మతిని తెలుపు సభలు గావించిన జాలునా? భారతీయులు ఇంట శారవమును బడయనిది బయట శారవమును బడయగల్గుదు రనుట అసంభవము. త్వరలో స్వరాజ్యమును సంపాదించవలసిన యావశ్యకతను ఆంధ్రాసుగారి విన్నపము మఱితరగ దృఢపఱచున్నది.

రవీంద్రనాథ తాగూరు

“డాక్టరు రవీంద్రనాథ తాగూరుగారు మాంటుగూరారిని హిందూదేశమునకు రాజప్రతినిధిగా నేమింప మని ప్రధానమంత్రిని కోరుటకు ఒక విజ్ఞాపనమును తయారు చేయించుచున్నట్లులు టైముపత్రిక తెలిపియుండెను. ఈ యుద్యమమును గూర్చి ఏదియో రహస్యము కన్పట్టుచున్నది. మాకు తెలిసినంతవఱకు విజ్ఞాపనము ఎప్పుడు బయలుపడలేదు. దానికి కారకు లని చెప్పబడుచున్న డాక్టరు తాగూరుగారు దానిపై సంతకమును పెట్టలేదని మాకు తెలియును. ఈ సందర్భములను టైము పత్రిక గాని, తాగూరుగారు గాని మఱి ఇంకెవ్వరైనగాని తేటపఱచెదరా?”

స్థానిక చార్జీలు

సెంట్రల్ కార్మిక సంఘము:— ఈ సంఘము తరపున ఈ నెల 8-వ తేది బుధవారమునాడు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు గోక్షేతంబిరవాన పెట్రోలియం నూతన కంపెనీని తనిఖాండ్రను వెల్లొట్టుటకు గూర్చి, నొకసభ జరుగును. బి. పి. వాడియా గారధ్యక్షత వహింతురు.

రెడ్డి జనసంఘము:— ఈ క్రింది విద్యార్థి వేతనము లీసంవత్సరములో కదిమానముల కివ్వబడును. (1) ఎల్. వాసుదేవరెడ్డిగారు, నెలకు రు. 20, (2) డి. జి. శుభారెడ్డిగారు, రు. 10, (3) డి. నరసింహారెడ్డిగారు, రు. 5, (4) సి. కృష్ణస్వామి రెడ్డిగారు రు. 5.

వచ్చుచున్న కళాశాల ఆంధ్రభాషాభిరంజక సమాజము:— వై శూరజనాని యాజమాన్యముక్రింద వచ్చుచున్న కళాశాల కుదిరవాన బుధవారము (8-9-20) సాయంత్రము 5 గంటలకు పచ్చయ్యపాతశాల ప్రధాన ఆంధ్రభాషాధ్యాయులగు శర్మల సరసింహారాధ్యులుగారు ఆంధ్రభాషాధ్యయన శాటితి ఉత్సవంబున.

గ్రామ మునషులు సమ్మె:— గుంటూరు జిల్లా శత్రుశర్మి తాలూకావారిపాటి ఫిరకాలో మునుకు 40 గ్రామముల మునషులు ప్రస్తుతపు చీకడుల ఏర్పాటుల ప్రకారము గాగ్రహీతారికి వెట్టివాసికంటెను చీరముతక్కువగా నున్నందున అట్టిచీకడులు పుచ్చుకొనుట తమ ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరమును అకమానకరమును అని ఎంతయు అధికారగౌరవమునకు తగినవిధముగా చీకడులు ఏర్పడువరకును చీకడులు పుచ్చుకొనగూడదని నిశ్చయించుకొని సదన ప్రకారము రిల్లులలో మరణాపాగిని తాలూకాకు పంపియ్యారు. వీరిపై జరుగు విశేషములు తెలిసికొనవలసి యున్నది. ఇల్లుపూర. భింపబడిన షహోద్యమమును ఆర్మీగౌరవము గలిగి దాన్యాశ్రయముగాని గ్రామాధికార తెల్లన వెంటనే కూరపాటి ఖండ్రపు గ్రామమునకును సమకరింతురని తలంచుచున్నాడు. —ఉత్పల లక్ష్మీనారాయణ.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ ఓటర్లబాలికా:

విశ్వవిద్యాలయపు కాన్స్టిట్యూషన్స్వయంకృత మొదటి ఓటర్లబాలికా ప్రచురింపబడెను. తద్వారా బడుటకు హక్కుగల వాడును, సరిగాచేర్చుకొన బడనివాడు నిర్దిష్టము లిష్టగ తెలిసికొనక తద్వారానుబడు వాడును, తిర్దిబాలికా పునర్విచర్యకేయబడు హక్కుగలడు. వాయాక్షేపణములను తెలుపుకొనవచ్చును. హక్కుగలవారును, ఆక్షేపణగలవారును, రిజిస్ట్రేషనకు ఆఫీసుగంటులలో నిర్వహింపబడెను. తొనవచ్చును. తపోలో బంధవచ్చును కాని యానెల 20 వ తేదిలోగా గాని, అనాటికిగాని చేరవలెను. తయారవచ్చునవో స్వీకరింపబడవు. సకాలమునకు వచ్చిన, ఆక్షేపణలు హక్కులు అక్టోబరు 9 వ తేదిని చిహ్నంబునను తెలుసు మందిరములో పునర్విచర్యంబు జరుగును.

కిరొసిను పనివారు.

కిరొసిను పనివారిడ సంఘాధ్యక్షులగు బి. చక్కెరయ్య గారు మదరాసు గవర్నరుగారికి యాత్రమున కంపివారు. ఆందరి భాగములు ముద్రించుట:—

ఈరాజధానిలోని వీధిపనివారియందు తమకు శ్రద్ధగలదని ప్రకటించు. కాబట్టి ఈయంత్రమున ప్రాయటకు సాహసించుచున్నాను. మదరాసులోని కిరొసినియముల కంటెనెరుకు, ఆకంటెనెరుకు వనిచేయువారినిగల వివాదములను తీర్చుకొనుటకు తమ ప్రభుత్వమువారు ఒక సంఘమును నిర్మించివారు. ఆగస్టు 4 వ తేదిన సంఘమువారు తమనిర్ధారణలను తెలిపిరి. పరివాద సమ్యక్తంబునయెడల, కామనూద సమ్యక్తంబునని కంటెనెరు యధికారులు గా. ఎ. బై. జి. క్యాంపుబెంగాలి వ్యాపారెలిసిరి. ఆమెసమ్మరమునకు ఆమోదమును తెలుపుచు పరివాద తమ సంకీర్ణముల చేసిరి. సంఘమువారి తీర్పు ప్రకారము పరివారి కోరికలు ప్రావిడెంటు ఘడుకు ఏర్పాటు చేయవలసి యుండెను. ఈ నివేదికలలో తలకు కమిషనరు ప్రవేశించుట స్వాభావికము గాదని కంటెనెరు యధికారులు క్యాంపుబెంగాలివారా ఆగస్టు 21 తేదిన చెప్పిపంపిరి. పనివారికి ఇందుమీదల కొంచెము ఆకృత్యము కలిగెను. ఈ లోపుగ కంటెనెరువారు పనివారిని కొందరిని తీసివేసిరి. కంటెనెరు పనివారు సమ్మెకట్టవలెననియు తీర్పు ప్రకటించుటకు జరగవలెననియు, కంటెనెరు యాక్షేపణ. తరువాత పనివారు తమ నివేదికలను తలకు కమిషనరుతో చెప్పుకొనిరి. ఉద్యోగములనుండి తొలగించబడినవారిని మరల చేర్చుకొనిన వారు తృప్తిపడుదుననియు చెప్పుకొనిరి. గవర్నరుగ వారమునాడు ఈకంటెనెరు ఒక ప్రకటన ప్రకటించియుండిరి. దానిప్రకారము, పనివారు కంటెనెరు నియమముల కంగీకారము తెలుపుటయో లేక కంటెనెరులందఱి కడలుటయో బుధవారము ఉదయమున పనివారు కొంతకాలము ముని యడిగిరి. అందుమీదకు వీర బయటకుడెడల నడువబడిరి. ఇట్టిచర్య పుచ్చుకొనుటకు పూర్వము వీర తలకు కమిషనరుతో నాలోపించియుండియెడల స్వాభావికముండెడిది. కంటెనెరు వక్షయన పోరినవారు తేలిపోని ప్రవేశము కల్పించుకొనుచున్నాడు. ఈకంటెనెరులందు లై సమ్మెలకు వీర దుర్గినియోగకలచుచున్నాడు. కాబట్టి తాము ఈ నివేదికలకు శ్రద్ధ పుచ్చుకొనెదనిని వేడుచున్నాను.

కరాచీలో, నుబరాతి భావనాన, ఇంగ్లీషులోను, ఒక దైనక పత్రిక ‘ఆల్ నాపిడ్’ అను పేరుతో ప్రచురింపబడును.

అవసరదేశీయమహాసభ

సహాయనిరాకరణోద్యమచర్చ

విషయనిర్ణయకసభయందలి యుత్సాహము

జతేంద్రలాల్ బెనర్జీగారి గంభీరోపన్యాసము

(మా ప్రత్యేక విలేజునియోజనము)

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 4:—నేటి మధ్యాహ్నము 1 గంటకు భుజనముచేసిన తరువాత ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునందు అవసరదేశీయమహాసభ గూడెను. 15000 మంది జనులు కూర్చుండుటకై నిర్మితమైయున్న సభామందిరమంతయు పరిపూర్ణముగా నిండిపోయెను. ఒక్కొక్క ప్రదేశమునందు జనులు క్రీక్కిరిసి కూడయుండిరి. ఆచారము ననుసరించి 20 గాథా ప్రతినిధులు చిట్టచివర నాసీనులయ్యుండిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునందు సభాభవనము నందు నిక్కబ్రహ్మ వ్యాపించియుండినను వారికి యుపన్యాసము లేమియు వినుబడియుండలేదు. మధ్యాహ్నముననే సభాభవన మంతయు సభ్యులతో నిండిపోయి యుండుటచే ఆజనసముదాయమునుండి పానుజేసికొని దేశీయప్రముఖులతికష్టముమీద జైలి తీయవలసినముదామీద కూర్చుండవలసినట్లును, సభాభవన మంతటకై మైకన్లు లపండువుగానుండెను. సభాజేదికముందరపొదగునను మూడుగుల యెత్తైన కట్టచట్టము నవర్చియుండుటచే సభాజేదిక నిర్మించుటలో గొంతలోపము గనబడుచుండెను. సభాజేదిక మధ్యను గల స్తంభమునకు తిలకుమహారాజుయొక్క చిత్రపటమును వ్రేలాడగట్టెరి. సభాంతర భాగమునందు మామూలుగా గనపట్టు శైలప్రసాదాధికరము లగు ఆదర్శవిన్నాము లేవియు దృశ్యమగుట లేదు. ప్రతి రాష్ట్రమునుండియు చాలమంది స్త్రీలు, పురుషులు ప్రతినిధులుగను ప్రేక్షకులుగను విచ్చేసిరి. బహుశ విశేషముగలదు. నానాప్రాంతముల నుండి అనేకమంది మహమ్మదీయ ప్రతినిధులు దయచేసిరి. మహమ్మదీయులలో ననేకులు ప్రేక్షకులుగా వచ్చియుండిరి. ఇప్పుడు మహమ్మదీయులు ప్రతినిధులుగను, ప్రేక్షకులుగను, వచ్చినంతమంది దీనినర కన్నెడును వచ్చియుండలేదు. వారందరను పరమాత్మాచార్యులతో నుండిరి. హిందువులయందు కంటే వారియందే యెక్కువ యుత్సాహము గన్పట్టుచుండెను. మహమ్మదీయులు మొన్న మొన్ననే రాజ్యాంగరంగమునందు ప్రవేశించి వారికను శ్రేణిమునందే యుండినను వారి కాయానాలమునందే దంతమాత్రము కొడువ కలుగలేదు.

జిన్నాగారిభార్య, క్రిమలి సరభాజేది చాదరాణి, నెహ్రూగారిభార్య, కుమార్తె బురుబాయి, ప్రియంబాదేవి, సర్కారుగారిభార్య, టాటూగారిభార్య, అనిలిసెంటు మున్నగు వారిరత్నములు సభనలంకరించిరి.

ఆంధ్రదేశమునుండి 100 మందికి మెగా ప్రతినిధులువిచ్చేసిరి. మొత్తం రామచంద్రరావు, చింతలపాటి నరసింహారాజు, శంకటపతిరాజు, పట్టాభి సీతారామయ్య, వి. ఎల్. కాశ్మీరి, రంగమన్నార్, గంపలగూడెము కుమారరాజు, పరకురాం పాత్రో, రామమూర్తిపంతులు మున్నగువారాంధ్రులలోముఖ్యులుగా వేగొనదగియున్నారు. వంగదేశమునుండియేగాక వెన్నుపురి మున్నగు తదితర ప్రాంతములనుండి చాలమంది మితవాదులు సభకు దయచేసిరి. ఆంధ్రమితవాదులలో బి. శంకటపతిరాజు, ఎస్. రామచంద్రరావు, సి. వి. నరసింహారాజు, పరకురాంపాత్రోగారు. ఇదివరకు సభాధ్యక్షతన వహించిన వారితోను సన్యాస సభ్యులతోను, సన్యాససంఘాధ్యక్షులతోను, అధ్యక్షులు, 1 గంటకు ముందుగా సభకు విచ్చేసిరి వారు వచ్చుటతోడనే, సభ్యులు తమ ప్రమాదమును వ్యక్తీకరించిరి. వారందరను సభాజేదికను సమీపించుటకును సభ్యులు అత్సాహమును చూపుచునే యుండిరి. సభాధ్యక్షులును, సన్యాస సంఘాధ్యక్షులును, స్వామీ శ్రద్ధావంద, నాట్యయమహారాజు, యమునాదాసు ద్వారకదాసు, నరసింహాచార్యులు, జి. కెల్కార్, దేశపాండే, వల్లభాయ పటేల్, పండిత రాంభుజదత్తుచాదరి, మోహనదాసు కరుణాసాంద్ర గాంధీ, మాలా నా మేకతాలీ, అనిలిసెంటు, కామినీకుమారచందా, అఖిల చంద్రదత్తు, చిత్ర జనదాసు, బిషినచంద్రపాల్, మోతీలాల్ నేహ్రూ, పండితజగత్ నారాయణ, ఆనందలింగస్వామి, లాలా హరికన్ లాల్, గోకర్ణనాథ్ మిశ్ర, వి. పి. మాధవరావు, డాక్టరు కిన్న, సత్యపాలు, సర్దారు కిషన్ సింగు, లాలాగోపనదాస్, ఆనందలింగ ఫణువాన్, బాఫర్ ఆలిఖాను, డాక్టరుసభే, డాక్టరు విల్కర్, భాగీకర్, బాప్టిస్టా, ఉమాత్ సావానీ, చిమను లాల్ బోస్టి, జైఖర్, ఆనందలింగ ఉపాసినీ ప్రభృతులు సభాజేదిక నలంకరించిరి.

సభాభవనము సమయమునందు వంగదేశబారిక లాకపాటును, మరాఠీ, గుజరాతీ బాలములు హిందీలో జొకపాటును పాడిరి. గీతగానము లయిన తరువాత సన్యాస సభాధ్యక్షులగు వ్యాసుకేత చక్రవర్తిగారు స్వాగతోపన్యాసమును చదివిరి.

సభ్యులు పరమాత్మాచార్యులతో పీఠ యుపన్యాసము నాలంకించి మధ్యమధ్య సత్సాహపరంపరచేతను, 'సిగ్గు సిగ్గు' అను కేలచేతను, తమ ఆమోదమును అసమ్మతిని తెలుపుచు వచ్చిరి. సన్యాస సభాధ్యక్షులు, కిలాఫత్ వ్యవహారమును గూర్చియు, హిందూ, మహమ్మదీయ సభ్యులను గూర్చియు వచించినప్పుడు సభ్యులు అత్సాహమును పట్టలేక 'వందేమాతర' మృనిము, అల్లాహ్ అక్బరు' అనియు కేలుచేసిరి. సహాయ నిరాకరణోద్యమ విషయమై ప్రజలందరేకభావబద్ధులై యున్నారని చక్రవర్తిగారు చెప్పినప్పుడు సభ్యులు పరమాత్మాచార్యులైరి. సభ్యులు అత్సాహము రీ నిమిషములవరకు చల్లారి యుండలేదు. కావున వారు తానత్సర్యంతము చేచియుండి సభాకాలములు తగిన వేనుక తిరిగి తమ యుపన్యాసమును ప్రారంభింపవలసి వచ్చెను. కానిచక్రవర్తిగారు సహాయనిరాకరణోద్యమచరణము సంతమాత్రము నూచించియుండక పోవుటచే సభ్యులు కాకాభంగము కలిగియుండెను. ఇప్పటి అనర్థములకు ప్రతికేయగా వారు నూచించిన భావములు, సభ్యుల కంతమాత్రము నచ్చుకపోవుటచే వార మోసముదాల్చియుండిరి.

అప్పుడు సభాధ్యక్షులగు లాలాబజపతిగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసమును చదివిరి. ఉపన్యాసము చదువుటకు వారికి 8 గంటలకాలము పట్టెను. వారమృతేసియుండిన తమ యుపన్యాసము నక్కడక్కడ చదివి కొన్ని కొన్ని సందర్భములలో తమ యుపన్యాసమునందలి విషయములను క్లుప్తీకరించి చెప్పిరి. సభ్యులు కోరగా కిలాఫత్ విషయమై కొంతమంది ఉద్ఘాటనలు సుపన్యసించిరి. ఉపన్యాస మతి దీర్ఘముగా నుండినను సభ్యులు విసుగు జెందక నాద్యంతములవరకు శ్రద్ధతో వినియుండిరి. సభాధ్యక్షులు తమ యుపన్యాసము నువ్వే స్వరముతోను, స్పష్టముగా చదివిరి. వారి యుపన్యాసభోగికి సభ్యులు చాల సంతోషించిరి. వారు తమ యుపన్యాసములో విశేషభాగము పాంచాలవ్యవహారము నిదివరకు పులికలయించెను, యుపన్యాసములందేను, సాకల్యముగా చర్చించియుండినను, దేశీయ నాయకులును, పంజాబువాస్తవ్యులు నగు బజపతిగారు రాష్ట్రవహరవిషయమై వచించియుండుటచే రసమంతమాత్రము తగలేదు. చివరకు తమ సభ్యులు శ్రద్ధతో సుపన్యాసమును వినునటుల సభ్యులు రసవంతముగ మాటలాడిరి. అధికారుల దుర్లయములకు పాత్రులైన వారిని గురించి చెప్పినప్పుడు సభ్యుల బద్ధతుని భావములతో నిమగ్నులయిరి రత్న జేది భారతనామముల విభాషిని ప్రకటించెనని వారు నుడిచిరి.

కొందఱు అనిలిసెంటుగారిని మాట్లాడనియ్యక పోవుట బాగుండలేదని అధ్యక్షు లాజేపించి, తిరుగ నట్లు జరుగకుండుగాక యని కోరిరి. అధ్యక్షులు సహాయ నిరాకరణోద్యమమును గూర్చి వచించినప్పుడు సభ్యులు పరమాత్మాచార్యులైరి. అచ్చుపుస్తకములలో చెప్పిన భావములేగాక దానినిగురించి అదనముగా కొన్ని సంగతులను తెలిపిరి. ఇంతకుపూర్వము మాట్లాడిన యుపన్యాసకు లొకరు రాయగారిని పరిపూర్ణమైన సహాయనిరాకరణోద్యమవాదియని తెలిపిరి. వారు చెప్పినది సరిగనే యున్నది. విశేషప్రభువులతో సహాయ నిరాకరణ ముండవలెనని బంగారానాయకులై వారికి విశ్వాసముగలుగజేసిరి. ఉత్తమ విద్యార్థులు ప్రభుత్వోద్యోగములలో చేరకూడదు. విదేశ ప్రభువులకు తోడ్పడుట భావ్యముకాదు. కాని వారు సభాధ్యక్షత వహించియుండుటచే దానినిగూర్చి యేమియు చెప్పవలమికోనలేదు. వారి యుపన్యాసము ముగిసిన తరువాత విషయనిర్ణయకసభ యేర్పడెను. తేపు సభ కూడును.

అఖిలభారత స్వరాజ్యసమితి.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 4:—ఈయనడయము 8 గంటలకు, గంధీగారధ్యక్షులుగ, అఖిలభారత స్వరాజ్యసమితి సభ్యులు సమావేశమైరి. సమితియొక్క పూర్వపుష్తక తీసికేయబడినది. "స్వరాజ్యసభ" యను నూతన నామంబును మొనరి. ఈసభవారి యుద్దేశములుగూడ మార్పులు చెందినవి. భారతదేశమునకు సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును సంపాదించుటయు, అందులకై సక్రమాందోళన కావించుటయు, ఈ సభవారి యుద్దేశములు.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 4:—అవసరదేశీయ మహాసభ ఈమధ్యాహ్నము 1 గంటకు నూనకేనుయ్యెను. ప్రతినిధులును, ప్రేక్షకులును కూడ 13000 మంది సమావేశమైరి. అవసరసంఘాధ్యక్షులగు బి. చక్రవర్తిగారు తమస్వాగతోపన్యాసమును మాగించిన పిమ్మట అగ్రాసనాధికార్యమును వహించుదని సర్ అనుతోష చాదరి గాదకోరిరి. చాదరిగారు ఉపన్యసించుచు, తానుకలసి వుండేయుండునట్లు మితవాదులు సభకు రాకుండుట సంతాపకరమనియు, అట్టిగారు నాణ్యకులుగ నుండగలరనియు, మహాసభ నియమములకు త్యగభోమార్పణచేయవలసియుండు ననియు, తర్వాత ముందనడక వలసియుండు ననియు చెప్పిరి.

ఈ తీర్మానమును బలకలు నుటకై అనిలిసెంటు దొర సాని లేచిరి. సహాయ నిరాకరణమునకు ఆమె ప్రతిఘటనగా నుండినందున, సిగ్గు సిగ్గు అను కేలతో తుదితీరుంతయు నిందించెను. తరువాత చక్రవర్తి, బిషిన చంద్రపాలు, మాధ్యగారులు ప్రేక్షకులను కారము వహించుదని చాల దూరము కోరిరి. వారి ప్రయత్నములు విఫలములయ్యెను. కడకు గంధీ మహర్షిగారు లేచి (కలల మృదయములకు చక్కగ తెలియగలుగుటకు యుద్వేగవంతముగా కొంత సేకటిక కబ్బువరియు అణగెను. అప్పుడు అనిలిసెంటుగారు మాటలాడగలిగిరి. సభాధ్యక్షులు కడకు తమ యుపన్యాసమును చదువుటకు మూడు గంటలకాలము పట్టెను.

ప్రతికాభిప్రాయములు.

కుదేమాకరం పత్రిక, లాహోరు.

అంతర్జాతీయ రాజకీయ సమస్యలలో లాలా బజపతి రాయ గారు నిపులు లని చెప్పటం అతికేయమై కానీరదు. కాబట్టి కిలాఫతు సమస్యనుగూర్చి ఇంకచక్కగ చర్చించుట యొకవింత కానీరదు. వారి యుపన్యాసము భావగర్భితమై, గౌరవభూయవ్యమై, యోగ్యమై. భారతీయులు ఆ యుపన్యాసమును సాంధానముగ తిలకించి ధన్యమగుదుర గాక! అమృతబాహు పత్రిక-కలకత్తా.

లాలాగారి యుపన్యాసము గమ్యం సహాయోత్సాహకరమై ఉచితమై. ఆ యుపన్యాసము (పూర్వముగా) మితవాదులకు గాని అతివాదులకు గాని యేదయినా లేదు. సహాయ నిరాకరణమును గూర్చిన కాంగ్రెసు తీర్మానము నాచరణానికి తీసికొనిరాని వక్షమున కర్తవ్యమేమియో (తతి నిధులు తర్కించుటకు) తెలియదు.

బొంబాయి కానికలు.

మహాసభను నిర్వహించుట కత్తిరి లాలాగారి యుపన్యాసము విశేషకరమై ఉచితమై. (కలల భావములకు తెలుపుటయే దీ) మభ్యోజ్ఞకేళ్యము. ఉపన్యాసములోని విషయములు శ్రద్ధకుమువారును శ్రద్ధకు ప్రతినిధులును గమనింప వలసియుండును.

ప్రైబ్యూకు (లాహోరు).

అధ్యక్షు కోపన్యాసము విషయములను నిష్కరటముగ చర్చించుచున్నది. వంజాయి విషయములనుగూర్చి నిత్యముగ చర్చించుటకు అజేయముగ మిగిలిన వానిగూర్చి గూడ చర్చించుట అసాధ్యము. కిలాఫతునుగూర్చి లాలాగారు 4 పాఠములు వివరియించి మహమ్మదీయతముల యభిప్రాయములు వివిధముగ నుండవలసి, ఆవిధముగ ధైర్యముగ నితే దిండినాడు. గుర్తికీ మిత్రులందరి తీసిన యభిప్రాయములు యిండిరి, ఇంగ్లీషు ప్రభావములై వాగ్దానములు వ్యర్థమై కలలకుని తెలిపి, హిందువులు స్వాధీనముల త్యగించి మహమ్మదీయులకు సహాయము సుంకడమగు లాలాగారు వరికినారు.

తెలంగాణి.

(కలకత్తా) సెప్టెంబరు 5:—అధిక సంఖ్యాకులు సహాయ నిరాకరణమును ఆమోదించుచుండి తెలుపు విన్నాములు మహాసభలో కనుపడక ముందరేను. ఈ కడకు నుచ్చించుటతోడనే కరతాళధ్వజులకును, ఉత్సాహమునకు మేరలేచిందెను. సహాయ నిరాకరణమును గూర్చి కారముగ చర్చించవలసియుండును. వంగదేశములో, ఈ విషయమై, చాల మంది క్రతికులు మనముగ్రైమెన్నారు. అనుజనముతో కూడ నున్న ఈ యుద్ధయమును చూచి ద్రుమజెందక, అనుభవజ్ఞులగుటచే, వంగదేశములు మొగ్గుకున్నాడు.

స్టేటుమెంట్ (కలకత్తా).

ఈ ప్రతికాభిప్రాయము సమయించెను. కయినెను (అహమీబాదు). సెప్టెంబరు 5 ఇప్పటికే రగులుచున్న సహాయ నిరాకరణోద్యమ మనకి ముట్ల కరింత ప్రబలమైన దేయుటకును, వారి నిత్యమములను తెలిసికేయు నుద్దేశముతోను కంజాయి

“మనస్సాని ముచ్చటించిన శారీరునియొక్క యేక
శ్వాసమునుండి యీ సభాపాద ముండి పాతమును నేర్చుకొన
వలసియున్నది. (తలి వర్ణాంతమును నభివారిని భయపడవల
దని ఆమె చెప్పిరి. శిర్మారము లెట్లు శిర్మారించువలసినను
యేకశ్వాసము లే విభజనగా ముచ్చటించినను యామెచెప్పి
నట్లే ముఖ్యముగా భారతీయులు నేర్చుకొని ఆచరణలో లెట్లు
వలసియున్నది. శారీర్మారము ఆ నేక విశేషములతో
నూ దుకొని యున్నందున ను మిక్కిలి
సహేతుకమై వందునకు నభివలన దానిని ప్రతిపాదించుట
కష్టమని వ్యవలసియున్నది. దానినిగురించి ఎక్కువగా నవస్థ
నింపవలసిన అవసరమంతగా లేకపోవుటయే దాని గొప్పవిశే
షము. ఈ సభలోని సభ్యులు బ్రిటిషుప్రజలందును, బ్రిటిషు
ప్రభుత్వమువారి యందును, విశ్వాసము గలియున్న కాల
మొకప్పుడుండెను. భారతీయులకు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు
తమ సర్వములకు అంకితమొక్కవారగును కీడుచేయువారు
గను యెప్పుడు కనబడుచున్నార. బ్రిటిషుప్రజలు శ్వాస
మును స్వాతంత్ర్యమును దృష్టిపరచునందులకొని వాటిని రె
టిని యెక్కువగా ప్రేమించుచుండిరి. కనుక వారను పూర్వ

రాజమండ్రి ప్రెడిక్టర్ కోర్టు

ఫయలు, ఆనం 644/1919

కాది:—ప్రశ్నల పర్యవేక్షణ

ప్రతివాదులు:—1. గండి మాణిక్యం, 2. బూర్తి వెంకటేశ్వరి, 3. నూకల లక్ష్మయ్య, 4. మండపిల్ల పెద్దరాజు, 5. గండి అప్పలక్ష్మయ్య.

ఈ సెంటు కాది ప్రతివాదులు వయస్ రాజమండ్రి ప్రెడిక్టర్ కోర్టు కార్యాలయ కారాఖాన్ 495-4-8 అం రా బట్టలనుటకు దావాచేసి వున్నాడు. సదరదావాలో 1 లో ప్రతివాది అయిన గండి మాణిక్యం అను అసామికి యిదవర్స కోర్టుద్వారా అనేక దఫాలను త్రిలివాది సమము కాది చేయించినాడు. సదర దావా తీర్గి 21-9-20 తేదీకి వాయిదా వేయించివున్నాడు. సదరతేదీకి సదర 1 లో త్రిలివాది ఖుద్దుకాని కలీలద్వారా కాది పోజుకానింతల సదర 1 లో ప్రతివాదిని యెక్కువార్చి చేయదవునని యిందుమాలయగా ప్రచురించడమయినది.

ఎస్. కామేశ్వరరావు,

(8424)

కాది కలీల.

వార్తావరణ నితి

1920 సం. సెప్టెంబరు నెల 7-వ తేదీ మంగళవారము.

Table with 6 columns: వార్తావరణ నితి, గోపాలాచార్యులు, విభాగకర్తలు, కాశీనాథులు, బండరు, గుంటూరు, సెల్లూరు, మద్రాసు, మైసూరు, అనంతపురము, బళ్లారి, కర్నూలు, కడప, బెంగళూరు, తెలూరు, నేలము, కోయంబటూరు *.

ఎడ్వర్డు బార్నెట్, ఆర్కింగు కారావరణా శ్రుద్ధాదు.

ప్రకటన

ఇందువల్ల సకల జనులకు తెలియజేయడ మేమనగా:— నా నూడవ కొమారుడు తంగుటూరు రామయ్య, నేను చెప్పిన మాట వివకుండా తన యిష్టానుసారం యిప్పటికి 3,4 సంవత్సరములుగా ప్రవర్తించుచున్నాడు. ఇతని పడవడిక తృప్తికరంగా నుండడంలేదు. నాకు వుండు ఆస్తులు యావత్తున్న నేను సంపాదించినాను కాని నాకు పితరార్జితాస్తులు యెప్పటికిన్ని లేవు. గనుక సదరి రామయ్యకు యెవరై నా అప్పలిచ్చినవో, నేను కాని నా ఆస్తులుకాని జవాబుదారీ నుండదు. అతను నా పేరుచెప్పి వైకం అడిగినా యివ్వ కూడదు.

చామిడి, 24-8-20. } తంగుటూరు చిన్నప్ప శెట్టి. (2426)

రుప్యోపోలండు వ్యవహారములు

రెడ్డులు వెనుక కరుగుట

వార్తా, సెప్టెంబరు 4:—తెలంగాణ మట్టమింప నొంది రెడ్డులిక్కుకు వెనుకకు వరులుచున్నాడు. పోలీసులుకు బుడిచి నీసినాడు వెనుక కరుగకాలవంద తేయచున్నాడు.

పోలీసు లిఖ్యునాయులకు యుద్ధము జరగలేదు.

బండరు, సెప్టెంబరు 3:—వార్తాలోని అధికారి లిట్టు తెలుపుచున్నాడు. ఆసుస్థాన సమీపమున పోలీసులను తిర్మానియాలకు యుద్ధము జరుగుచున్నది. బెల్లెనుండిరన్నివ వార్తలిట్టు తెలుపుచున్నవని తెలియుచున్నది. సెప్టెంబరు 24-వ తేదీ (బ్రెస్లెన్)లో జరుగు నిధిధికముల అధికారధర్మ రాగలసినదని జర్నలిస్ట్ కోరగా జర్నలిస్టులకు కంగీరించెను. జనీకాలో జరుగు నవ్వకరిహారకసభకు గూడ పోవుటకు వారి కాహ్వానము వచ్చెను. (బ్రెస్లెన్) కరుగు ప్రతినిధులకు బెన్డమానగారు నాయకలగా నుండును.

బండరు, సెప్టెంబరు 4:— పోలీసు లిఖ్యునాయుడే యుద్ధస్థితి చాల క్లిష్టముగనున్నది. బెల్లెకవార్తాత్రికలు యుద్ధము జరుగుచున్నట్లొకను (వాయు)చున్నవి. అధికారాధికారులను బట్టిచూడగా లిఖ్యునాయులకు పోలీసులకు వెనుకకు తరిమిరని యున్నది. ఏయే ప్రకారముల వారు పట్టుకొని ఆపేర్లుగూడ ఆగ్రహనలో వున్నవి.

పోలీసు అల్లరులు జరిగినవి ఒక్కొక్కటి

బండరు, సెప్టెంబరు 4:— లిఖ్యునాయు వారు తమతో కల పొందుచున్నా రని వివరము పోలీసు ఒక్కొక్కటి. వార్తాలో 4 వ. తేదీకి వారు చేసినప్రకటనయొ డిట్లున్నది - లిఖ్యునాయునైపులు కర్ణకు ప్రభువుగారు నిర్ణయించిన సరిహద్దులకు దాటి యావలకు పోయి పోలీసుల యాక్సికదకము నెడించిరి. యుద్ధఫలితములనుగూర్చి యాగ్రహనలో నేమియు లేదు.

పోలీసులయొద్దనాకను ముందు

పార్లమెంట్, సెప్టెంబరు 3:—తెలంగాణలో ఇట్లు వార్తాను చెప్పుచి-పోలీసుల యుద్ధవాక్ రెడ్డుదా నకుదానినై పన్నీ ప్రమాదము గలిగి యునిగిపోయెను. దానిలో నుండి 180 గుండు ప్రయాణికులు వరుడించిరి.

ఇండియన్ బ్యాంకు.

ఆగస్టు 31 వ తేదీతో సంరతుకు నెలకు జమా ఖర్చులు:—

Table with 3 columns: అవ్వ, మూలధనము, డివిడెండ్లు, చెల్లించవలసిన విలువలు, చిల్లరలు.

Table with 2 columns: ఆస్తి, చందాదారులనుచుత్తినై యింకరు లకు దాచునిచ్చిన ధనము.

నేటిరాత్రి 9-30 గంటలకు నేటిరాత్రి

25 అడుగుల ఎత్తునకు గాలిలో మోటారుకారు ఎగురును ఈ ఆశ్చర్యకరమైన ప్రదర్శనమును జె. కార్సెక్ గారు చూపుదురు. ఇదివర కెక్కువను ఇట్టిది ప్రదర్శించబడియుండలేదు.

పట్టుర్ధక్ నర్కసు, రాయల్ మెనేజరి ప్రదర్శన స్థలము : ఎస్టే నేడు, మదరాసు. రేట్లు కుర్చీ రూ. 3, 2, 1 గాలరి అనా 0-8-0, కడవటికరగతి తప్ప ఇతర తరగతులకు మాటనీ ప్రదర్శనమునకు. బాలరకు సగముదాని V. G. Patwardhan, Proprietor. N. D. Marathe, General Manager.

సమకాలికాభిప్రాయములు

గుంటూరు మండల సభలు - రాజకీయసభ

దీనిలో అగ్రిగేషన్మైది రాజకీయసభ. దీని (శి చల్లా శేషగిరిరావుగారు అగ్రాసాధిపతులుగా నుండిరి. వీరు గుంటూరు పురపాలకులు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాసంపాదకులు, సామన్యభావులు, జేకాభిమానులు; వీరి సభాధికర్యము సభయొక్క జయోర్ధ్వగిరి తోడ్పడియెను. సభ మొనటికుండి కడవలకును ఉత్సాహవంతముగా నుండెను. (ప్రేక్షకులును, ప్రతినిధులును, పెద్దలును, పిన్నులును సభాప్రసంగముల చెవుల నిక్కిపొరుచు కొని యులించిరి. ఈసభలో చూడవలసిన ఆసక్తికరములు ముం చెప్పుకుండు ఇట్టిసభయందు చూడవలసినదన్న అతిశయోక్తి గాదు. ఈ ఆసాధారణస్థితికి కారణము అగ్రాసాధిపతి తీసికొని వచ్చిన సందేశమే. సర్వసమరాజ్య సంపాదనమునకు సహాయ నిరాకరణముకంటె భిన్నమైన సాధనము ఇప్పుడు మనకు లేదని వీరు తమ మహోపన్యాసమునందు ఉద్ఘోషించి యుండిరి. భరతఖండముయొక్క సమభాగములందు గాంధీ మహాత్ముడు మోగించుచుండిన భేరి వివాదమునే శేషగిరి రావుగారు గుంటూరు మండల సభయందు ప్రతిధ్వనింప జేసిరి. తొల్లొల్ల కొండంకయొక కల్పించి మెట్టుమెట్టువరు తగ్గుచువచ్చి కుదకు నిస్సారములుగా పరిణమించిన రాజ్యాంగ సంస్కరణములను సోదరభారతీయులు తూర్పు దక్షిణాఫ్రికా శత్రువులతో పడుచున్న యిసుమలు లోగింపకాని భరత ఖండముయొక్క అసహాయస్థితియు, మహాబు చాక్ర్యు విషయమున పరిపాలకులు కనబరిచిన యాదానీకభావమును భిలాఫత్ సమస్య కలెమ్మలనునందు చూడవలసిన అభార్తిక బుద్ధియు సహాయనిరాకరణముకంటె తరచోపాడుము మటి యొక్కటి లేదని స్పష్టముగా నూనింపుచున్నవని వీరు తెల్పి యుండిరి. ఈజిప్టుకు స్వాతంత్ర్యము వచ్చుచున్నదందు, విరాంధునకు వచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నదనియు ఇక కరా ధీనతలో మి పొందుడక మొక్కటియే నిలిచిపోవు ననియు, ద్వారకా విరహితమై సక్రమాంతరమునే సర్వమే స్వరాజ్యపాత్రీకి మనముట యెల్లది కర్తవ్యమనియు హెచ్చరించిరి.

వీరి ఉపన్యాసానంతరము సభలో చర్చించబడిన తీర్మానములలో సహాయ నిరాకరణ విషయము అగ్రస్థానమును వహించి యుండెను. అన్య విషయములకు ఆరంభ ప్రోత్సహించి యాతీర్మానమునే యాచుకు తెచ్చిరి. యభ్యర్థమున సభలో జరిగిన తీర్మాన మిది ఒక్కటియే. మునుకరచ్చుకు, దీని విషయమై విశేష కాలము పూర్వ వాసుధ్యము నడచెను. ఈ పోరాటమునందు నెల్ల తెలంగాణను, ఎల్లవర్ణులవారను పాల్గొనిరి. రయితులును, శ్యామవారులును, వర్ణభేదకు ప్రతికరుల బూని దారాడిరి. మండోలు పునాసియకొనిరి, దెప్పుకొనిరి, యాపించుకొనిరి. కొందరు రోషమును జూపిరి. కొందలు భయోత్సాహమును కనబరిచిరి. కొందలు మనస్తావములను వెల్లడించిరి. సభ్యులను కర్తవ్యోపాటు ఒకప్పుడు ఉత్తేజమును, ఒకప్పుడు దుర్జ్వానమును, ఒకప్పుడు దుఃఖమును, బహు విధములైన సానుభూతిని చాపుచు నానాసానుధనమును బొందిరి. ఎట్లయిన నేమి విశేష సంభాగ్యుల యిష్టానుసారము సహాయనిరాకరణము ఆమోదించబడెను. ఇది ఆమోదమును పొందినంతనే మండలాభివృద్ధిసంఘి (కభుక్త్యుజానిని కోరుటకై నిర్వయించబడిన తీర్మానము అన్నియు కొట్టుకొని పోయెను. సభయొక్క వీరి ములభమయ్యెను. వాతీయవిద్యుత్వశక్తికరము మొదలైన కొన్ని తీర్మానములతో సభ మార్యాప్తమయిగాక మునుకే సమాప్తమయ్యెను. (భర్మసాధని)

దండమాణిలో "ప్రీ భీమలింగేశ్వర త్తనకభాండా గారము"న కేవల శాక గ్రంథాలయము స్థాపించబడినది.

జిర్కండు అలరలు

అమెరికా యూనైట్డ్ స్టేట్స్ సదస్వించుచుండిన కొంత
సంఖ్య జలంకర్తావి, హెన్రీ బెక్ డ్యూస్ లునునుకు తూర్పున
తగ్గము నుండిబావుండిగా చుట్టుతక్కువ నుండిన నాకులు,
తచ్చి దానికి సహాయమునరించింది. నానందించుచుండిన 4 గురు.
ఉన్నాగియును, 20 గురు క్రయాగియును గురక్షించుచుండిరి.
నాటిలో 2 రు. తక్కువ తక్కువ అందలును గురక్షించుచుండిరి.

The Special Congress.

Prolonged Discussions in Committee.

Enthusiasm Centres Round 'Non-cooperation.'

(From our own Correspondent.)

By wire.

CONGRESS CAMP, September 4.

The special session of the Indian National Congress met to-day at one in the afternoon, the occasion being an auspicious one. The huge pandal with accommodation of fifteen thousand was full to its utmost capacity and at places over crowded. The crowd was so large that Bengal delegates who were seated according to the unwritten law of the Congress at the farthest end of the pandal could not hear any of the speakers though pin-drop silence prevailed at times. At noon the pandal was full and the prominent members of the Congress had great difficulty to get their seats passing through the crowd. The pandal was well decorated but the arrangement of the dias was rather defective in as much as a wooden barrier three feet high was placed in front of the platform whole length. A life size oil painting of the late Mr. Bal Gangadhar Tilak was hung in a prominent position on the centre pillar of the platform. No mottoes were visible inside the pandal. The number of lady delegates and visitors from every Province was large this year. Another noticeable feature of this Congress was the large number of Mahomedan delegates from all parts of India. Mahomedan visitors were also there in large numbers. Though for the first time in the history of the Indian National Congress there was so large an attendance of Mahomedans as delegates and visitors. They did not lack in the display of enthusiasm. In fact they were more enthusiastic than their Hindu brethren and their infancy in political training in no way stood on their way of expression of enthusiasm and ardency.

Among the ladies present were Mrs. Jinnah, Mrs. Sarala Devi Chowdhurani, Mrs. Nehru, Mrs. Bakubai Mrs. Premalata Devi, Lady Sircar, Mrs. Thakur, Mrs. Besant. The Andhra country returned more than one hundred delegates including Messrs M. Ramchandra Row, Narsimha Raju, Venkatapati Raju Sitaramayya V. L. Sastri, G. Rangamannar, Kumara Raj of Gampalagudem, Patro and Ramamurti Panulu. Quite a large number of Moderates joined this session of the Congress not only from Bengal but also from Madras and other parts. There were the Hon. Mr. B. Venkatapati Raju, the Hon. Mr. C. V. S. Narasimha Raju, Dewan Bahadur M. Ramachandra Row and Mr. A. P. Patro.

Shortly before the President entered the pandal in procession accompanied by ex-Presidents and influential members and the Chairman of the Reception Committee and received an ovation cheering continued till the procession reached the dais. On the dais were seated besides the President and Chairman of the Reception Committee, Swami Sradhanand, Maharaja of Natore, Raja of Dighapattia, Messrs Jamunadas Dwarakadas, Kelkar, Deshpande, V. J. Patel, Rambhuj Dutt Chowdhury, M. K. Gandhi, and Shaikatuli, Mrs. Besant, Hon. Kamini Kumar Chanda, Hon. Akhil Chandra Dutt, Messrs C. R. Das, Bevin Chandra Pal, Motilal Nehru, Pandit Jagat Narain, Hon'ble Rangaswami Iyengar, Lala Harkishenlal, Gokaranath Misra, V. P. Madhava Row, Dr. Kitchlew, Satyapal, Sirdar Kissen Singh, Goverdhan Das, the Hon. Fazlul Haq, Ramboji Dutt Chowdhury, Jafarali Khan, Dr. Subhayee, Dr. Velker, Mr. Kijker, Mr. Kbadilkar, Bapusa, Umar Sovani Chamanlal, Paver Joshi, Jaker, Hon. Upasni.

Welcome Address

The proceedings commenced with singing of two songs one in Bengali by a number of girls and the other in Hind, by Mahabathi and Gujrati boys. Songs over, Mr. B. Chakravarti delivered the address of the Chairman of the Reception Committee. The speech was well received and punctuated by repeated cheering from the audience and at times by cries of *shame*. When he referred to the Khilafat question and the Hindu Mahomedan unity, the enthusiasm of delegates was given expression to by loud cries of *Bande Matram* and *Allaho Akbar*. But the greatest enthusiasm was evidenced when Mr. Chakravarti said they were unanimous as regards the policy of Non-Cooperation. He had to wait full five minutes to allow their feeling to subside. People however were disappointed not to hear anything from Mr. Chakravarti as regards Non-Cooperation in practice and even the remedy suggested by Chakravarti failed to create any impression among the vast audience who remained simply silent.

The Lala's Address.

Lala Lajpat Rai then delivered the presidential address. It took exactly three hours to finish. He read the printed address in part spoke extempore at places summarising his speech and at the request of the audience spoke for a few minutes in Urdu on the Khilafat Question. The lengthy address did not tire the patience of the audience who listened to the speech with rapt attention from beginning to end. The loud and lucid voice of Lajpat Rai and his manner of delivery were highly appreciated by his hearers no less than the subject on which he spoke. The Punjab incidents were the main burden of his address and though the subject had been dealt with both in the press and on platform times out of number, yet coming as it did from a Punjabi and a chosen leader of the nation and also considering the feelings of the people on the question, it did not lose its force and the Lala was able to keep hold on his audience till he came to the end of his speech. He carried the audience with him when he referred to the victims of official aggression. One such incident, he said, was the case of Ratan Debi who showed the glory of Indian womanhood. He took this opportunity to denounce the conduct of those who attempted to commit an outrage on womanhood by not allowing Mrs. Besant to speak. He regretted the incident deeply and hoped it would not be repeated any more either within or outside the pandal.

The audience showed unusual enthusiasm when the President came to Non-Cooperation. He prefaced his primed speech by saying that some previous speaker had described him as a confirmed Non-Co-operationist. That gentleman was perfectly right in giving him that title. He would however state that it was Bengal leaders who had made him believe that there should be non-cooperation with foreign rulers. He advised best students not to enter government service because he thought it was immoral to co-operate with alien rulers, but sitting in the chair of the President of the Congress he decided not to express any opinion on the subject. The address over, members of Subjects Committee were elected. The Subjects Committee meets to-morrow.

Second Day.

September 6.

The Special Session of the Indian National Congress resumed its sitting on Monday at 11 A. M. The attending of both delegates and visitors was as large as on the opening day. As usual the signing of a patriotic song preceded the proceedings of the congress. As the Subjects Committee on Sunday afternoon could not come to any definite discussion as regards the way in which they would accept the non-cooperation movement of Mr. Gandhi, the resolution did not come before the congress on Monday. There were practically two resolutions on the Punjab affairs, one relating to the enquiry and findings arrived at by the Congress Sub Committee and the Hunter Committee and the other referred to the British cabinet's action regarding the same affairs. The first resolution which was a very lengthy one took nearly two hours and in the discussion no fewer than seven speakers including two ladies took part. Three of the speeches were in English and the rest were either in Urdu or Hindi. One noticeable feature in the discussion of this resolution was the singing of a song especially composed for the occasion with reference to the Punjab affairs and which elicited continuous and prolonged cheering from the vast audience. On the second resolution Mr. Jitendra Bal Bannerji introduced the name of Mr. Montagu and made an incidental reference to Sir Rabindranath Tagore's conduct in wishing Mr. Montagu as the next Viceroy of India. The mover of the resolution could not even tolerate this pious wish and in his attempt to go against Dr. Rabindranath he was again and again interrupted by a certain section of the audience and he had to quiet their feeling by another pious wish on securing the power of appointing and dismissing Viceroys. Another reference of Mr. Bannerji to the nationality of the present Secretary of State for India was taken exception to by the president and the speaker had to obey the decision of the chair.

The proceedings were marred to a certain extent by the conduct of some of the Bhatia and Bengali volunteers. In the earlier part of the day there was a disturbance between Bhatia and Bengali volunteers which however subsided after a few minutes. Later on towards the close of the session the disturbance broke out afresh and there was a free fight between both parties of volunteers. Both sides used lathies freely and some of the combatants were rather badly hurt. The noise created by the fighting outside the pandal was so great that the speakers then addressing the meeting could not be heard and had to stop before proceedings commenced. The president spoke a few words in Hindi explaining his English address for the benefit of these who did not understand English. He referred to the Punjab atrocities and the Khilafat question. He said that the question before them was very serious and they would not get redress by mere asking. They would have to make sacrifices, for that they must sacrifice all their private interest for the elevation of India. Unless they were prepared to make sacrifices they did not deserve it. Unless they were able to annihilate themselves for the cause of Freedom they could not hope to attain freedom. This was a time for change. They were not afraid of the change. No man deserved to have what good he desired who was afraid of change. They must prepare themselves for the change but the change was so great that in order to withstand it they must work in unity. Pandit Gokaranath Misra secretary the All-India Congress Committee read a number of telegrams among these was one from Mrs Sarojini Naidu may India face her supreme crisis with united and undaunted strength and courage and prevail against the joint betrayal of Islam and the Punjab. "Tilak's loss both irreparable and incalculable." Another was from Messrs Mohamed Ali Suliman, and Abulkasi, members of the Khilafat deputation, on the departure from home begs to submit that no effort in the cause of peace and reconciliation was spared, but persuasion and protest alike failed to obtain the redemption of the allied pledges, and who, after determination, dismember Khalifat Empire, reduce Khalifat to a mere mockery, violate the holy land and tighten the grip on all approaches to India. Our fate is now entirely in our own hands. Inform your Council, that we are confident that you will vindicate, the Indian manhood and self-reliance and prove to the world that India is firmlike and resolved to determine her future; and in endeavouring to achieve her own freedom, will not be a party to the enslavement of her neighbours. God grant you guidance and wisdom." Telegrams have also been received from Mr. Bhagwand from Colombo, Dr. Mehta, Gobindji, Viraji, of Bombay, Mr. Shantilal of Karachi, Mr. Tikkar of Kudaman and a letter from Maulvi Khuddus Badsha Sahib of Madras expressing their inability to attend the special sessions of the Congress.

Resolutions.

The president moved two condolence resolutions, one expressing grief at the death of the late Mr. Tilak and another at the death of the late Mr. Cheddar and both were carried, all standing.

The Punjab Affairs.

Sir A. Chowdhuri of Bengal next moved a resolution on the Punjab affairs.

Sir Ashutosh Chowdhuri said that he would like to propose one small amendment in clause (a) of the original resolution. The first was that in the first line before the word "thanks" the word "grateful" be added. He referred to the report of the Punjab enquiry sub-committee, who, he said had endeavoured to hold the scales evenly. It was the decision of the congress that committee held the scale justly, justice and decision based upon justice without power was inefficient. They were in that unfortunate position where the findings which were accepted as just. But the decision arrived at by them was inefficient because they had not got the power to make those findings effective. Power without justice was in organic constitution a tyranny and in inorganic constitution it was anarchy. While they had the just decision of the Committee, there was no means of giving effect to it. They had not got the power, but they had the right to say, that power without justice was tyranny. The Committee in their report said that we cannot too strongly condemn the action of the mob. They did not sympathise with the mob and they themselves said that they could not too strongly condemn what the mob did. A great English lawyer, Lord Macsfield once said that the last end which could happen to any human being never came too soon if he failed to support justice and liberty. He (the speaker) would like to paraphrase the title and change one or two words and make it read as the last end that could happen to any constitution could not come too soon if it failed to support the law and liberty of the country for which it was intended. What did they think they were going to do with regard to this matter? How did it help them with regard to their life? It taught them that they must be true in all their thoughts and have self-command. Those were the two things which made a nation. There would be no hesitation in saying that those things had helped them to grow, had helped them to self-command, had helped them to true thought, and had helped them to salvation. God had given them the gift of manhood, but there was one clue to success and that was to demand utter justice or utter and exact Justice. Their thanks were due to the Punjab enquiry who did so much for them and helped to bring the truth before the world which was as shocked at the wrongs done in the Punjab.

Mr. Baptista.

Mr. Joseph Baptista of Bombay seconded the resolution after briefly comparing the reports of the two committees. He referred in sequence to the incidents in the Punjab and the introduction of the Martial Law. After strongly condemning Sir Michael O'Dwyer's action, he took in connection with the administration of Martial Law, and the trials of those arrested, he said that he felt convinced that the lions of the Punjab had become lambs under British Rule (cries of No! No!) He hoped that those cries of "No No" meant that they had become lions again. Referring to the finding of the majority of the Hunter Committee, he said that they had described the Punjab affair as "an error of judgment". It might be that the British people thought that there was an error of judgment. He however thought that opinion was confined only to Europeans and Anglo-Indians in this country, and was not shared by the great mass of the British people. When these men, concluded Mr. Baptista, appear before the tribunal of God, the verdict will be different. I have not the slightest doubt that God will say, depart from me accursed into the everlasting fire which has been prepared for devils like you. The President said the other day that these methods are in essence, Prussian. I believe that the President is doing in justice to the Prussians. So far as my own opinion is concerned, I believe that the Prussians, as compared with these men are like angels as compared with devils. What is our hope, Aim and Means to attain this? If you do not rise to the manhood of India and demand Swaraj immediately within six months, if you put your shoulders to the wheels and carried the last resolution to fruition, I have not the slightest doubt, that within six months, you will have some declaration that a bill will be prepared and passed into an Act giving you Swaraj. Do not forget the past. Be in your memory all your wrongs are avenged, till you get your rights, and till Swaraj is obtained throughout the length and breadth of India.

Mr. Ramaswamy Iyengar.

The resolution was supported in Urdu by Mr. Chaitram of Sindh, Mr. Hakim Ajmal Khan of Delhi and Mr. Ramamurti of Madras. Mr. N. S. Ramaswamy Iyengar also supported the resolution. He referred to the Punjab incidents, the report of the two committees, and said that all the findings of fact of the Hunter Committee were vitiated by racial prejudice and a desire to whitewash those who were responsible. They must not rest content until they got justice in spite of the findings of fact by the Hunter Committee. Srimati Mangla Devi of the United Provinces also supported the motion. She urged the audience to prepare themselves for sacrifices and to adopt Non-co-operation. The time had come for them to adopt the Non-co-operation movement both in principle and in practice. Unless they were prepared to make sacrifices, they could not expect to get redress for the atrocities perpetrated in the Punjab. The innocent bloodshed in Jallianwalla Bagh was not shed in vain. It cemented the unity between the Hindus and Mahomedans. She appealed to the Womanhood of India to prepare themselves to make sacrifices for the cause of their Country and to help their fathers, brothers, husbands, and sons, to make sacrifices. Srimati Saraswati Devi, an elderly lady from the United Provinces, also urged her brothers and sisters to learn to make sacrifices. She sang a song especially composed by her with reference to those whom she described as the victims of the Punjab Official action. The resolution was put and carried unanimously.

Mr. Jitendralal Bannerji.

Mr. Jitendralal Bannerji moved the last resolution. Mr. Bannerji said, that before he dealt with the resolution there was just a thing they would permit him to mention. He did not know how they took it, but listening to the speech of the revered lady, who last spoke, it seemed to him that her speech was the first and the last lesson which this

Congress had to learn. Again and again she told them not to fear. Whatever might be the resolutions they passed, whatever might be the speeches they heard, he took it that this was the first, the second, and the last lesson which Indians had to learn, and having learnt, to act on it. Passing on to the resolution they would permit him to say that it had many merits. It was very short. It was very reasonable. But to him, its greatest merit was, that it did not require much of a speech. The time was, when the common trend of this platform was faith in the British public, and faith in the British Parliament. To Indians the British Government here, might be wicked and oppressive, but at Home everything was quite right. The British public was justice loving and liberty-loving. They and Parliament would redress their wrongs. That delusion and many other delusions had passed away, now, and the British character stood racked before them revealed in all its grossness, barbarity, selfishness, utter desire to exploit the world. That was the substance of this resolution. They might as well have gone much further and said that it had shaken the little remnant of confidence which they ever had, not in the British Cabinet, but in the British people, as a body. (Applause.) As the Chairman of the Reception Committee told them on Saturday the lesson needed to be repeated again and again. Is that the British came here not for philanthropic purposes but for exploitation? They came here not under divine dispensation but for spoilation. The British would exploit them for all they were worth, until they ended this spoilation by their own exertions. This resolution referred to the despatch of the British Cabinet on the Hunter Committee's Report. He would say first that that despatch was one-sided that it ignored the minority report altogether. That was written by the cabinet because the minority report censured the conduct of the British officials and this censure was not agreeable naturally enough to the British Cabinet, which was interested not in arriving at justice, but in screening the guilty (Cries of "Shame!"). In the second place that document was false. It gave a misleading version of things. It gave a perverse view of things. It was not simply false. It was hypocritical. It made strong professions of justice and fair play. But when it came to acting on its profession, it did nothing. The resolution spoke much about the British Cabinet. Now the Cabinet was an impersonal body. To say that the cabinet had committed wrong, was to say nothing. He should like to dot the I's and cross the T's of the resolution. Their condemnation as directed against the cabinet in general, was directed against Mr. Montague in particular. There were people who said that Mr. Montague was a very capable and excellent Secretary of State, the best they had ever had. He said that Mr. Montagu was one of the worst (applause) and was an insidious foe of the country. As for the despatch, as a matter of fact, though the voice might be the voice of Jacob, yet the *Hand* was the *Hand* of Esau. The document purported to come in the name of the Cabinet. But in all its sentimental profession, in all its general platitudes, they found the Roman hand of their well-beloved friend, the Jew Secretary of State Mr. Edwin Samuel Montagu. (Laughter and applause.)

The President:—He may be a Jew. But you must not call him a Jew. I must ask you not to make observations of that sort.

Mr. Jitendralal Banerjee:—The President says that Mr. Montagu is a Jew but that I must not call him a Jew. I bow to that decision (laughter) Mr. Banerjee continuing, said that a movement had been set on foot that Mr. Montague should be their next Viceroy. That movement was associated with the name of a poet whom they all revered. Who had more reverence for Mr. Rabindranath Tagore than he had? But yet in this matter Mr. Rabindranath Tagore's conduct had been premature, ill-advised, and against the wishes of his countrymen. In his noble poetry, Mr. Rabindranath Tagore had voice the sentiments of India. But here he had failed to do so and gone against the wishes of the majority of his countrymen (cries of "question question no no") In so far as Dr. Rabindranath Tagore had attempted the appointment of Mr. Montague as Viceroy, he (the speaker) said that Dr. Rabindranath Tagore had done wrong to his countrymen (cries of "No No not at all.") If they questioned their sympathy for the Punjab, (cries of "that is another matter") Mr. Montague had refused to take administrative action against the Punjab Officers, (cries of "keep to the resolution.") Was it their wish that Mr. Montague should be their next Viceroy (cries of of no no!) to continue the same misdeeds in Bengal and the rest of India, as were perpetrated in the Punjab. If that was their desire, then they had gone very far indeed in mental servility. Personally he did not care whether Lord Chelmsford or Mr. Montagu or King Stork was the Viceroy. It was quite the same thing. It was the machine they objected to; and so long as the machine was there, whether Mr. Montague or Lord Chelmsford or the Angel Gabriel, they would object to all of them as their Viceroy. He looked forward to the day when they would have the power of appointing and dismissing the Viceroy. (Hear Hear!) In many of these resolutions they would find that their confidence in the British Government had shaken. Their confidence in this man or that man had been shaken by this affair or that affair. But on one point they would find their resolutions solid. They would say nothing of how their confidence had been regained and recovered under the strong and united guidance of their own Countrymen. They might have lost confidence in Mr. Montagu and in the British Cabinet. But far more than the confidence gained, they had recovered their lost National Conscience. (A Voice "have we?") They had recovered belief in their national strength, they had recovered belief in the possibility of national freedom. As this confidence went on increasing and solidifying, what would happen was, that the gigantic structure of British Government, apparently solid like granite, would tumble down like a house of cards. The Empire's fame would vanish in a night (Applause.)

The resolution was seconded by Mr. Jairamdas of Sind in Hindi and supported by Mr. Maulvi Fazl Subhani of the United Provinces in Urdu, and Mr. Naray Lal of the Central Provinces in Hindi, and carried unanimously. The Congress then adjourned and will not meet to-morrow.

The Subjects Committee met again this afternoon at two o'clock and continued its sitting till 8 p.m. There was another animated discussion over the non-co-operation movement for nearly six hours but no decision was arrived at. There were two substantive proposals before the meeting, one made by Mr. Gandhi and other was made by Mr. C. K. Das. The previous day both sides were seen to carry their proposals and at every stage of the discussion notices of fresh amendments were given to the chairman. This procedure prolonged the discussion

indefinitely and in the evening it was discovered useless to prolong the discussion, which was adjourned till the following noon. Very impressive and frank speeches were delivered by Messrs. Jinnah, Bapista and others, on the one side and Mr. Saikatali and several Mahomedan members, on the other, the impression created in the minds of the majority of the members was impracticability in practice of the programme sketched by Mr. Gandhi, though all were for the acceptance of the principle of the non-co-operation as a political weapon to redress their grievances. At first none of the parties showed any least sign of yielding but as the discussion proceeded each side though strong in upholding their programme conceded in very small extent to the opinion of their opponents. As notice of a large number of amendments were given it was thought desirable to devote another day in discussing this important subject and if possible to come to a settlement. Consequently it was decided to postpone the sitting of the congress at which this subject will be discussed to-morrow (Tuesday) and to hold the meeting of the Subjects committee throughout the day.

No Sitting on Tuesday.

There will be no sitting of the Special Session of the National Congress to-morrow (Tuesday.) The Subjects Committee meets at noon to-morrow.

The Subject Committee.

CONGRESS CAMP, September 5.

The subject committee of the Indian National Congress met to-day at eleven o'clock and after a deliberation for seven hours the meeting dissolved at seven, in the evening without coming to any definite conclusion. The only subject discussed at this meeting was the non-co-operation movement. After the resolutions passed by the different Provincial Congress committees on this subject had been read, Mr. Gandhi's proposal came up for consideration animated and warm discussion followed and vigorous and strong speeches were made by the supporters of Mr. Gandhi in favour of their proposal, while the other side were equally keen to carry their proposal. A number of amendments were moved, each mover and his supporters had several opportunities in putting forward his views. The house was almost generally agreed to accept the non-co-operation movement in principle but in actual details there was great difference of opinion. All but few being in favour of the resignation of honorary titles. As regards the boycott of Council and renunciation of practice by lawyers, there seemed to be divergence of opinion in almost all the Provinces, but without a division being taken it is very difficult to say which opinion will prevail. Most of the time was spent in discussing this point. The Bengal delegates took a strong view against the boycott of Council and they were supported by some of the delegates from Behar and other Provinces. The supporters of Mr. Gandhi's proposal urged that without boycotting Councils and renunciation of titles and resignation of honorary appointments the non-co-operation movement was a sham and delusion. As a compromise Mr. C. R. Das moved a lengthy amendment, his object being that they should go to council but must not accept the appointment of ministers after going to the council. They would resign in a body and would enter the council again and again. The discussion on this amendment was not concluded when the meeting separated. The subjects committee meets again to-morrow at two o'clock. The Congress will sit to-morrow from 11 to 1 o'clock.

The Congress Subjects' Committee sat seven hours to-day discussing the non-co-operation resolution without coming to any definite decision. The discussion was throughout characterised by warmth and animation, ardent non-co-operators making vehement speeches in favour of their proposition. There seems to be generally agreement regarding the principle of non-co-operation, and in actual details all but few are in favour of resignation of honorary titles. Keen divergence of opinion prevails on boycott of Council and renunciation of practice by lawyers. The main discussion centred round the above, Bengal taking strong view against the boycott of Council, the discussion will be continued to-morrow. If Mr. Gandhi's programme is carried in the Subject Committee, there will be some amendments in the open Congress. It is anticipated that Tuesday and Wednesday next will be entirely taken up for discussion of non-co-operation resolution. In the Congress, an interesting feature of the situation is, that while most prominent leaders are against the scheme of Mr. Gandhi's non-co-operation, the rank and file are entirely in support of Mr. Gandhi.

Press Comments.

C. and M. Gazette.

LAHORE, September 4.

Commenting on Lala Lajpat Rai's presidential address delivered at the Special Congress the *Civil and Military Gazette* says:—Indefiniteness in the main is a characteristic of the speech and the inaccuracies are many on its merits. As contribution of new thought to the political wisdom of this country we are exceedingly doubtful whether there is a single line in Lajpat Rai's presidential speech that is worthy of reproduction. The paper adds: He touches gingerly and half heartedly on the Khilafat question but there again he must know that no alteration in the allies, decision can be made. If therefore he is serious in enforcing these demands it simply means that he is seeking for an excuse to put non-co-operation policy in his political programme as its main plank.

"Tribune".

The *Tribune* characterises the presidential address as mainly and outspoken and describes it as the outpouring of Punjab's lacerated but still un subdued heart. The paper adds:—Having dealt exhaustively with the Punjab question the President is naturally unable to do equal justice to other questions but so far as the question of Khilafat at least is concerned four pages into which he compresses his views on it contain all or nearly all that was worth saying from his point of view and of the majority of non-Muslims. They are strong unqualified and unequivocal condemnation of the allied policy in regard to Turkey and of violating by the Premier of his pledges and an equally strong and sympathetic assurance to the Mussalmans of India that non-Muslims will go as far with them in their effort to have their long righted as they can possibly do consistently with their duty to the country and will not mind any sacrifice that may be involved in the process.

"Bandemataram".

The *Bandemataram* which has published the full speech of Lajpat Rai translated in Urdu with a life sketch and photo of Lajpat Rai says:—It will be no exaggeration to say that Lajpat Rai is an authority on international politics and it is therefore no wonder that he has discussed the Khilafat question in so excellent a manner. The speech is dignified and full of significance and we are confident the country will derive great benefit by its perusal.

"Bengalee".

CALCUTTA, September 4.

On the eve of the Special Congress the *Bengalee*, has come out with two leading articles on the subject on Non-co-operation. It asserts that no amount of disappointment, difference, nervousness and lack of faith in British promises can absolve the Congress from neglecting its duty to the country. Does it not behoove us in our sphere of transferred subjects directly and by influencing the Government in relation to the reserved subjects indirectly to redeem those promises and pledges? If any of the dangers we have discussed materialised and takes shape, who among us will not exclaim, "Woe be to the day we adopted this accursed formula of self delusion."

CALCUTTA, September 5.

Commenting on the Congress opening the *Bengalee* writes:—Signs were not wanting to show that non-co-operation would be adopted by the Congress by an overwhelming majority. The very mention of the subject was sufficient to evoke tremendous cheering. The question of non-co-operation should not be discussed in huff. In Bengal there is large volume of opinion which is distinctly opposed. Bengal, wise by experience, refuses to be caught by the glamour of the scheme foredoomed to failure.

The "Statesman" does not comment.

"Advocate of India."

The *Advocate of India* commenting on the Congress presidential address says:—Lala Lajpat Rai was not a competent person even from the extremist standpoint to speak with authority on the Punjab question and other administrative matters in view of the fact he was away from India and his knowledge was superficial. The paper adds he has burked the issue of non-co-operation because he does not want to find himself in the wrong box at the end.

"Englishman".

The *Englishman* writes:—Resolutions demanding further punishment of the Punjab Officers will be passed and the Congress having made its protest will, one hopes, permit the matter to rest. We doubt whether with the exception of Mr. Gandhi a single leader believes that the programme of non-co-operation can be carried out.

"A. B. Patrika".

The *A. B. Patrika* says:—Lajpat Rai's speech strikes a note of manly self reliance. There is no trace of mendicancy either of moderate or extremist brand. Regarding non-co-operation the delegates should consider what the effect will be if the resolution of the Congress is not given effect to.

"Indian Daily News".

The *Indian Daily News* says:—Those who tell us that the moderates are a growing party ought to have been in the Congress pandal on Saturday. Mrs. Besant was simply hooted because she has been supporting reforms of late.

Dr. S. K. Mullick.

Dr. S. K. Mullick has addressed a letter to the President of the congress protesting that candidates for election to the Subjects Committee had first to pledge themselves in support of Mr. Gandhi's views on non-co-operation and urging the President to insist adequate representation of all opinions.

Mr. M. A. C. Chatterji, High Court Vakil in a letter to the Englishman "urges Mr. Gandhi not to force a decision on the Congress which will be impracticable in working and will only impair the dignity and solemnity of the Congress."

"Pioneer".

ALLAHABAD, September 5.

The *Pioneer* commenting on Mr. Lajpat Rai's address says:—All old state diatribes against Punjab officials are rehearsed and served up again to public with the sole object apparently of exciting racial animosity and providing a stimulus to non-co-operation movement which is already beginning to hang fire. It is difficult for any intelligent man to perceive what the extremists who have captured the congress hope to gain by such tactics on the eve of the introduction of the first instalment of constitutional reforms. The only possible conclusion is that their ruling motive is deeprooted hatred of the British, which blinds them not only to all advantages which have been conferred on India by British rule but also to the value and sincerity of concessions granted to Indians by the Montagu Chelmsford reforms as a step forward along the road leading as soon as Indians have demonstrated their fitness for it to full responsible Government.

"The Leader".

The *Leader* says:—But the whole view of the position and prospect which he takes is to our eye more gloomy than is justified by facts. We see much that is hopeful if there is a great deal also of depression and we prefer that the leading exponents of Indian opinion should take a less one sided and a less depressing view of the situation. As for the Congress itself we can but hope it may avoid the blunder of voting for the non-co-operation movement.

"Times of India".

BOMBAY, September 6.

The *Times of India* says:—The issue before the Special Congress is to choose between order constitutional progress marked out by the reform scheme and the short cut indicated by the revolutionary trial of non-co-operation. Mr. Lajpat Rai's presentation of the Punjab question is one-sided and ignores the unanimous finding of the Hunter Committee. One of the primary causes of the Punjab disturbances was the spirit of lawlessness engendered by passive resistance movement. Indians can achieve all genuine ambitions and secure all possible redress by co-operation with the Government in the new constitutional machinery set up by the Government. The paper emphasises the obligation of all with influence not to undermine respect for law and order on which all societies are based and expresses hope that the common sense of the country will reject non-co-operation.

"Bombay Chronicle".

The *Bombay Chronicle* says:—Lala Lajpat Rai unmistakably displayed his capacity to guide the deliberations of the Indian National Congress by the presidential address he has delivered. His duty was to speak the mind of the people. He fully spoke in no mood to be trifled with either by the Government or their representatives.

Sir N. Chandavarkar.

BANGALORE, September 6.

Sir Narayan Chandavarkar is at present staying in Bangalore under medical advice. In the course of an interview with a representative of the Associated Press of India he said:—Lala Lajpat Rai as President of the Special Congress acted wisely in making a non committal speech on non-co-operation. But as non-co-operation was the

sole purpose of the Special Congress and beside forming an absorbing topic of discussion in the country had, as Lala himself admitted, divided Indian politicians seriously into two opposite camps, he would have done full justice to his presidential position and the country at large and also to the special object of the Congress by placing both sides of the question before the Congress in its practical aspects. I agree with Lala Lajpat Rai so far that there is a political ferment in the country due to several causes, particularly treatment of Indians in their own land, as more or less a subject race by means of measures like the auxiliary forces bill and the Punjab tragedy and that is intensified by the shameful treatment of Indians in the colonies and the dominions. The outstanding fact of the situation is that among Indian masses the feeling is that Indians must respect themselves to command respect of other races. Mr. Gandhi's non-co-operation therefore fascinates the people by giving a catching phrase for the solution of the problem. But as practical politicians Indian leaders must consider three points. The first the example of Ireland and Egypt is urged to show that non-co-operation will make Government yield in India also but as non-co-operation is identified by Mr. Gandhi with Turkish question which is international, the example of Ireland and Egypt is irrelevant. It is relevant only for the purposes of Indian self Government. If that is the object account must be taken of the fact that the people of India in a mass are prepared for non-co-operation. Lala Lajpat Rai's speech suggests serious doubts on that point. Secondly, supposing the British Government does not give at once complete self-government to India are the people strong enough to overthrow it and have in its place a less bad government, finally if Government does not yield, non-co-operation must result in revolution. The experience of mankind shows revolutions do not run the same course in all countries. What course they will take depends upon the traditions of the country and in India they have always ended by making the Government chaotic on account of internecine and caste feuds. As the late Mr. Tilak said in his speech at Burma about ten years ago India's political regeneration has suffered on account of those traditional evils. I do not say Lala Lajpat Rai ought to have taken this view which I do, but as President of the Special Congress, called to decide the question of non-co-operation, he should have given it a lead at least by a fair presentation of the facts and arguments on both sides, leaving the Congress to judge. With all deference to Lala for whom I have every respect, I cannot agree with him when he asks us not to rely solely upon the sympathy of British public on any British political party. We live in an age of world force and world conscience. We must for our political elevation appeal to the conscience of humanity in whatever we do whether by way of co-operation or non-co-operation and of that human conscience, the sympathy and support of the British public and the British parties, whether liberal or labour is an important factor. I agree with the Lala that we must above all rely upon our own sense of self respect, self dependence and wisdom as practical sound politicians taking our steps forward with due regard to the logic of events.

Indian Daily Telegraph.

LUCKNOW, September 4.

Referring to the Special Congress, the "Indian Daily Telegraph" says:—If the facts were wholly as stated by Lala Lajpat Rai then the present would indeed be fraught with danger. But there is nothing to show that there is any desire to hamper the new reforms. On the contrary the Government has everywhere expressed its intention to co-operate with the people and has asked in return for their co-operation. We do not believe the Congress will go so far as to wreck the reforms at their inception, especially as much of the ground has been cut from under their feet by the recent decision of the British Government to give independence to Mesopotamia. As regards the position of Turkey, events are working in Europe which may ultimately lead to the revision of the peace treaty. Here, as in Mesopotamia, the change would be due to the inexorable trend of local cases with which the Indian Government has as little connection, as it has with the cases of the gravity of the solar system.

Home Rule League Conference. Its Creed Changed.

CALCUTTA, September 4.

The conference of the All-India Home Rule League under the presidency of Mr. Gandhi met at 8 a. m. to-day. It considered the constitution should change its name to Swarajya Sabha and changed their creed as follows to secure complete self-Government for India to carry on constitutional propaganda with a view to organising the people for peaceful and effective action to achieve self-Government and to take such action as may be necessary.

All-India Khilafat Conference. Opening Day.

CALCUTTA, September 5.

The All-India Khilafat conference was held this morning in the Congress hall, the attendance was large including a number of Union Congress delegates. The prominent among those who occupied seats on the platform were the Maulanas Abul Kalam Azad, Shaikat Ali, Akram Khan, Mr. Gandhi, Moulvis Wahed Hossain, Nazmuddin, Ahmed Latifur Rahman, Pandit Madan Mohan Malaviya. Before the proceedings commenced Syed Mahomed Isha sang a patriotic song in Urdu specially composed for the occasion, offering prayer to God to save the Khilafat from being taken over by Non-Muslims. The song appealed to the feelings of the audience who were visibly moved and the majority of them shed tears. It was announced by the secretary that owing to the illness of Maulana Mahmud Hasan Shaheer of Dabul, the president elect of the conference, the presidential chair will be occupied by Maulana Abdul Majid of Badami. On the motion of Sheikh Chorani seconded by Nawab Golam Mahomed Kalani or Banalore Maulana Abdul Majid was voted to the chair. Mr. Shaikat Ali next produced Maulanas Ozain Gul and Maria Hussain who had been interned for five years in Malta and spoke about the sufferings of the Mahomedans of Malta.

Presidential Address.

The president in the course of his address said the burning questions of the day were the Punjab atrocities, the Khilafat and non-co-operation movement. He was prepared to make every sacrifice for the sacred cause of the Khilafat. He referred in detail the wrongs done to Turkey by European powers and atrocities perpetrated in the Punjab. The

question was what was to be done. He had no hesitation in calling a Moslem who refused to serve the Khilafat a *Kafir*. It had been said by some interested persons that the Sultan was not the Caliph. The president proved from sacred books that the Sultan was the Caliph. That man was no Mahomedan who was not prepared to make sacrifices in the Khilafat cause as Mahomedan and as Islamists they were enjoined to follow Mahomedan as a whole. Every body was entitled to express his own opinion but at the same time he must obey the opinion of Mahomedans as a whole. They were prepared to respect every law but he was sorry to say in the name of religion they were not prepared to satisfy the expectations of those who were going against their religious convictions. They should strengthen their mind in such a way that nothing could alter their belief. They should make distinction between true law and oppressive law. There was a sharp line of demarcation between the spiritual and temporal law. They were responsible for the spiritual life. Islam was going to be extinguished and it was their duty to follow the dictates of Islam at this crisis. The subjects committee was then formed and the conference adjourned.

CALCUTTA, September 6.

This evening at the Khilafat Conference the following resolutions were adopted. (1) This meeting affirms the previous decision arrived at to continue agitation until the Turkish Peace terms are revised. (2) The conference declares with perfect certainty and precision that non-co-operation is a religious obligation absolutely binding on Indian Muslims. It is therefore essential that Indian Muslims should first of all carry out this religious duty completely and successfully in the Khilafat movement. (3) The conference offer heartfelt sympathy to those Indian Muslims who have performed and are willing to perform the Hijarat as a religious duty for the glorification of the faith and consider it a duty to support such duty and resolve that the Central Khilafat Committee should include the Hajarat movement in its practical programme and should make arrangements for Mahajirins. (4) The conference strongly protests against the policy adopted by the British Government with regard to certain Islamic countries in general and the seat of the Khilafat and Mesopotamia in particular and regrets that in spite of the laws of Shariat, the Muslim armies are still kept and are being despatched to those countries. The conference further warns the Government that their policy is adding to popular excitement for the consequences of which the Government alone will be responsible. (5) The conference expresses its sorrow at the helpless condition to which the Khilafat Muslim is reduced and forced to accept the unjust decision of the Allies and until the original status is restored the Indian Muslims will not sit rest and regard it as an eternal happiness to make every sacrifice for the maintenance of the integrity of Khilafat. (6) The conference expresses gratitude to the Amir of Afghanistan for the Islamic brotherhood with which he has received and treated the Indian Mahajirins. (7) The conference requests the Provincial Committees to organise volunteer corps to maintain peace and order, collect funds and help in the non-co-operation movement. Other resolutions referred to the Hindu Mahomedan unity, raising thirty lakhs of rupees for the successful working of the Khilafat movement and condemned the action of the North Western Frontier Province and the Sindh Governments for the unjust official aggression in the Khilafat movement.

Council of State.

Mr Arab Ali Khan's Manifesto.

SIMLA, September 5.

The Hon'ble Mir Arab Ali Khan Bahadur who represents Muslims of South India in the Imperial Legislative Council has issued the following manifesto to Muslim voters of Madras Presidency whose names have been enrolled in the new Muhammadan electoral roll for the Council of State:—Brethren, having already announced my candidature to the Indian Council of State, I desire to acquaint my new constituency through this manifesto with a bare reference to my work for two consecutive terms in the Imperial Legislative Council as the elected representative of the Muslim Community of the Madras Presidency. In December 1912, I was first elected by the Muslim Voters of the Presidency to represent South Indian Muslims on the Imperial Legislative Council as successor to the Prince of Arcot. As a member of the Ruling family of the Bangarapalle State I was perhaps chosen to succeed the Prince. On the expiry of my term in 1916 an objection that was overlooked during my previous election was raised, that as a member of an Indian State I could not represent British Indian interest in the Council. Fortunately for me I obtained a British Indian certificate of naturalisation without prejudice to my status and rights as brother of the Nawab of Bangarapalle. So I was reelected to the Imperial Council in August 1916 practically unopposed. Since my first election in 1912 I have been issuing regularly at the end of every year a pamphlet describing my public activities both in and out of the Council. A perusal of these eight pamphlets each of which contain my questions and speeches in the Council as well as my public utterances and press contributions besides press and public comments upon my work, cannot fail to interest the reader and convince him of my sincere devotion to the cause of Islam, of the Muslim Community in particular, and of the country in general. It will also acquaint him with the nature and extent of my work in and outside the Council. Extremely difficult as the task of an elected member of an Indian Legislative Council has been under the peculiar social and religious conditions of so vast a country as India and under the recognised political limitation of the Indian community under a foreign rule, I have endeavoured to the best of my knowledge and capacity to promote the highest interests of my community and of my countrymen irrespective of caste or creed, race or colour. Muhammadan progress through higher liberal education has always claimed my foremost attention. Separate Muhammadan representation even in local bodies and adequate representation of Muhammadan interests in public services and corporate bodies formed the most important themes in my programme of work for Muslims. It is however gratifying to note there has been a marked improvement within recent years in the directions above indicated. Besides, larger national questions have always engaged my serious attention and as an Indian, I have always stood for the rights and privileges as well as for the liberties of Indian citizens. The repressive measures of legislation, I have always opposed in a constitutional manner and by constitutional means. As a healthy liberal in Indian politics, I have done my duty both for the Muslim Community and for the country regardless of official favours or frowns. Lastly, I leave to my posterity to judge of my work, however little it

may be, in the council and in public. As you are already aware, the Muslim community of the Presidency is allowed to return under the new reform regulations and representative to the Council of State I request therefore that my constituents spread throughout the Presidency will be so kind as to give me their encouraging support by voting in my favour during the forthcoming election in December next. If I am returned to the State Council I need hardly assure my coreligionists and fellow countrymen that I will continue to labour in the best interests of the Muslim Community and of the Indian peoples.

Indians in East Africa.

CALCUTTA, September 4.

Mr. B. N. Anantani who represents East Africa Merchants, deputation at the Congress interviewed by an Associated Press representative said that the announcement of the appointment of an Indian Trade Commissioner for East Africa by the Government of India would satisfy Indians in East Africa. He trusted that the complex problem of the abrogation of Indian Currency there and its effects on Indian trade etc., would now be carefully dealt with through the co-operation of this new officer. He believed this announcement from H. E. the Viceroy would be taken by Indians as the forerunner of the maintenance of the policy of equality of status for India in Kenya Colony which was so deplorably denied at present giving a rude shock to so many thousands of the Indians there. Only a bold stand from the Government of India to secure justice for Indians were would in his opinion be quite effective.

A meeting will be held next week of the citizens of Lucknow members of the Oudh Bar Association, and of the Talukdars of Oudh to express abhorrence at the murder of Mr. Vithoughoy, and offer condolence to the relatives. At a meeting of the United Provinces Legislative Council at Nainital on the 15th, a resolution with the same object will be moved by the Hon'ble Saeid Saadid Hasan.

(REUTER'S.)

Amir as Khalif?

"Green Flag" Movement's Aim.

LONDON, August 30.

Mr. Percival Landon, the *Daily Telegraph's* correspondent in Turkey, states that a new movement popularly known as the Green Flag, is making much ground in Anatolia. Its watchword is Asia for the Asiatic. It has strong Boshevik affinities, and is specially countenanced by Lenin. The movement stresses that each Khalifa requires confirmation by some expression of popular assent not amounting to election. The object is to find ground for denouncing the present Sultan. A Khalifat Congress will be held in October, at which two candidates are likely to be presented. One is the Sheikh of Senussi, who, however, suffers the disability of not being an independent monarch. The other is the Amir of Afghanistan. Mr. Landon believes the Amir an almost certain choice. The position would give him a new standing in the Islamic world.—*Pioneer*.

Canadian Bar Association.

Meeting at Ottawa.

LONDON, September 3.

The *Times* learns from Toronto that the future constitutional relations within the Empire formed the subject of important addresses at the annual meeting of the Canadian Bar Association at Ottawa, which was attended by leading Canadian and British lawyers.

Lord Cave said he saw in the Imperial War Cabinet a possible precursor of an Imperial Council which, while remaining wholly voluntary and consultative, might become, in the world of affairs, the nerve centre of the Imperial Commonwealth.

Mr. Raney, Attorney-General of Ontario, advocated the abolition of appeal to the Privy Council and the reorganisation of its judicial committee as a tribunal to deal with questions arising between the various nations of the Empire.

American Submarine Accident.

LONDON, September 3.

WASHINGTON:—A thrilling accident has occurred to the submarine S. 5 manned by four officers and twenty six men. The submarine became disabled in a partly submerged state, east of Cape Hatteras. A transport in the neighbourhood obtained a precarious hold on the stern. Meanwhile dozens of vessels raced to the rescue. The transport pumped air to the submarine for 30 hours, through a hole cut in the latter's stern, thus keeping the crew alive. The latest reports show that so far all but two have been taken on the submarine.

Poland and Lithuania.

Acute Situation.

LONDON, September 3.

An acute situation has arisen between Poland and Lithuania owing to Polish troops, on a pretext of clearing up the remains of the defeated Bolshevik army, advancing into Lithuanian territory, and a telegram from Kovno, the capital of Lithuania, speaks of war being inevitable if the advance continues. Clashes between Polish and Lithuanian troops, in which both sides have suffered heavily, have stimulated already the long-standing ill-feeling between the two countries. The new independent Lithuania formed part of the old Polish Kingdom, and Poland only reluctantly and half-heartedly recognised its Lithuanian independence. The towns of Grodno and Vilna have long been a bone of contention, and Poland has never renounced her claim to Vilna, which the Peace Conference definitely assigned to Lithuania.

Bolsheviks Anxious for Peace.

LONDON, September 3.

It is reported from Warsaw that the Polish Foreign Minister, Prince Sadieha, in the course of an important statement to British and American journalists, declared that the Government was convinced that the Bolsheviks were too anxious to make peace quickly. Both parties had agreed to try to secure a reasonable agreement, as between equal parties; not as between victor and vanquished. He did not anticipate difficulties on the territorial questions.

Fiji Question.

Mr. C. F. Andrew's Message.

(ASSOCIATED PRESS.)

BOMBAY, September 4.

A message from Mr. C. F. Andrews to the Vernacular Papers in Fiji and East Africa says:—

Many years ago, when I was in great mental anguish because I had heard the news that, for 5 more years, Indian men and women were to be recruited under the indentured system for a life of shame bondage Fiji and other Islands, I turned in my distress of mind to the people of villages and I published in the Indian Vernaculars a prayer to be used by all the women of India that their sisters might be soon set free. Thousands of copies of this prayer were taken by national volunteers to the Megh Mela at Prayag and circulated there and many vernacular newspapers wrote about it. At that time I was too ill to speak in public, but Sarojini Naidu made a speech which stirred the hearts of men and women like fire. After that I went out again to Fiji, and saw that things were even worse than I had imagined them to be on my first visit. Poor women affected round me everywhere I went. They raised their hands in prayer, they touched my feet, they implored me, saying: "When shall we get a ship?" "When shall we get a ship?" As I write these words, I can almost see with my eyes the very scene I am picturing, and hear the cry of despair. "When shall we get a ship?" "When shall we get a ship?"

I was through the great help of the people of India, not merely the educated people, but above all the people of the villages, the people who do not know English, the people who read the vernacular papers, it was chiefly through their help that the victory was won, and the indenture system was at last abolished, and every man and woman was set free. How can I express sufficiently my thanks to the editors of the vernacular papers, who so nobly, at that critical time kept the struggle for liberty, and never let the hearts of the people droop or lose courage. I know personally what a great effect this had, and I have often spoken about it in Australia and New Zealand, and in Fiji itself.

And now I come to you for help again, and I am asking you to publish this letter from me and to comment on it. There has been a great wrong done in Fiji. No sooner had the indentured Indian men and women been released, no sooner had they, as free men and women, asked for more wages, half starved as they were, than the military were brought in with a machine gun and rifles to break up their bantals, and many were wounded and some women were imprisoned as well as many men. The people were terrorised as if under Martial Law. A ship of war with troops on board was brought from Australia and New Zealand to crush the Indians who had struck work in order to obtain more wages and to save themselves from starving.

The Government of India has stated in so many words that it does not intend to press for any further enquiry; but we cannot possibly accept such an answer. Our own brother have been shot down, our sisters have been imprisoned, Dr. and Mrs. Manilal and others have been deported, and we are told that nothing can be done. I wish you to make this matter known in all your papers, that we are not satisfied with the Governor of Fiji's Report, but that we demand an impartial and independent enquiry: we must demand that matters shall not be hushed up. We want an enquiry also into the huge and fabulous profits of the Colonial Sugar Refining Company, which has been growing fat on the sweat and labour of our brothers and sisters, and has been paying them such poor wage that they were reduced to the level of starvation, while the profits of the Colonial Sugar Refining Company mounted up, year by year, till they nearly exceeded a crore of rupees. We want an enquiry into all this injustice, from which the people of the United Provinces and Madras who went out under this cruel indenture system all these years, have been suffering almost without end.

And I must ask you also, to listen to another cry from your suffering fellow countrymen. This time the cry comes from Africa. In the year 1913-1914, I went out to Africa, and there for the first time I met Mahatma Gandhi. He had just come out of prison and his hair was cut short, as is done to all prisoners when in prison. I was stirred to the depth of my heart with reverence, when I saw him, in the midst of his suffering and in the midst of his great devotion for his country. I learnt, while I lived with Mahatma Gandhi, what humiliations and insults our brother and sisters in Africa have to endure. One day, I went and stayed with him in the Indian location in Pretoria, where the Indians were kept apart from the Europeans in a place by themselves. The Indians had been turned outside the city, as if they had been untouchables, and they were forced to live altogether apart from the Europeans. I learnt what segregation means, how humiliating it is, how utterly inhuman. I said to myself. This is the punishment for our sins. We have treated many of our brothers and sisters in India as untouchables, and now we ourselves are treated as untouchables abroad. Thus Karma has come to us ourselves. I felt a deep sorrow in my heart, and I often spoke with Mahatma Gandhi about this, and I learnt from him that we must resist by every means of passive resistance these attempts of the Europeans to humiliate Indians by shutting them up, as it were in the dens, as if they were cattle.

And now we are told by Lord Milner that the Indians in East Africa are to be segregated, and they are to occupy special locations in towns and not to build houses or to rent house, anywhere else. I cannot explain to you what this all means, but I can tell you in one word that it is the death blow to all honour and self-respect if Indians are thus treated. Therefore, whether Lord Milner wishes it or not, we must not sacrifice our honour. Every one in India from the most learned to the most ignorant, must understand that our national honour and self-respect are at stake and we cannot submit or give way.

Just as in previous years, the help of the people in the villages as well as in the towns was so powerful, that it was able to put a stop to the indenture system, which had been going on for fifty or sixty years, so now I ask for the same help, that the difficulties of our brethren and sisters in Fiji and Africa be made known to all our people, and their hard lot may be relieved. This is my prayer.

Shortage of Materials in Italy

CALCUTTA September 5.

Calcutta September 5.
 Gay M. Dr. G. Cecchi, Consul for Italy, at Calcutta
 has received the following cablegram from his Government
 —Rome 4th September :—Owing to the crisis caused

shortage of raw materials and coal and the heavy cost of labour the metal industry in Northern Italy have proposed to close down their establishments. Upon this announcement the metal workers occupied the factories in Turin, Milan and Genoa in order to avoid the lockout and work them directly. By this action the struggle between capital and labour takes a new form. It maintains however the features of an economical struggle only so that the movement is developing without conflict or bloodshed. The situation is in no way alarming. Moreover only the metal industries are engaged in the struggle. It is worthy of note that the manifesto issued by the socialist organisation which bears the signature among others of the Hon'ble Signor Buozzi M. P. who is the leader of the movement strongly recommends the metal workers to abstain from any sort of excess. The general situation in the country is normal.

Westminster Abbey Restoration. An Appeal for Funds.

CALCUTTA, September 5.

A Communique says:—His Excellency the Governor of Bengal has received the following letter dated 31st July 1920 from the Dean of Westminster:—I have no doubt that the effort to establish a restoration fund for Westminster Abbey has already attracted your attention. Despite the many claims on the benevolence of our people caused by the war the fact that their Majesties the King and Queen, Queen Alexandra the Prince of Wales and the Duke of Connaught not only gave their instant support to the fund but sent their individual donations to it supplies proof if proof were required that the needs of the Abbey will receive national recognition. Through Your Excellency I hope to reach an outlying part of the Empire. I write to-day to ask you whether it would be possible to open a branch of the fund at Government House and thus give us the powerful assistance which your name and influence can alone confer. We who have been bound up with the fortunes of the Abbey during the great war can testify to the almost unique place it fills in the hearts of our fellow citizens from overseas. We have seen within its walls those of your gallant soldiers whom the chances of the campaign brought to London. The Abbey has a daily ascending stream of worshippers drawn from the millions at home whose dearest hopes and most grievous sorrows alike are bound up with the far distant lands which the war affected. We feel therefore that the Abbey's present grave plight will evoke prompt response throughout the Empire and I am sure that by far the best means to give effect to this helpful impulse in your Domain will be in the establishment of a fund under Your Excellency's auspices. For your information I enclose herewith copies of my own printed appeal and of the special illustrated supplement published by the *Times* when the appeal was launched. From these two sources Your Excellency will be able to measure the extent of the danger to which the Abbey is almost hourly subjected. Unless means are taken to restore it. Need I tell you how much we depend on your readiness to co-operate in the great task we have undertaken? We have raised already the sum of £80,000 and I do believe that God willing our rulers and our people will see to it that the actually necessary amount of a quarter of a million sterling shall be forthcoming before the end of the year.

Any sums sent on behalf of the fund to the Private Secretary to His Excellency the Governor of Bengal will be thankfully acknowledged and remitted to the Dean of Westminster.

Mussulman's Pilgrimage to Hedjaz. A Government Communique.

SIMLA, September 4.

A Communique says:—It has come to the knowledge of the Government of India that a number of Indian Moslem pilgrims, who proceeded on pilgrimage to Hedjaz by way of Baghdad has been attacked by the Arabs on the road between Baghdad and Aleppo, robbed of all their belongings and left to beg their way onwards. They, arrived at Suez in destitute condition and being unable to obtain passages to Hedjaz had to be returned to India at Government expense. Pilgrims desirous of travelling by the above route are therefore warned of the danger and discomfort which are involved and are advised in their own interests to proceed by the usual route from Bombay or Karachi by sea to Jeddah.

Indian Territorial Force Bill.
Indian Association's Telegram.

CALCUTTA, September 5.

Rai Baikunthnath Sen Bahadur, C.I.E., President, Indian Association, has sent the following telegram to H.E. the Commander in Chief, Simla :—Indian Association urges Territorial Force Bill be modified on lines Auxiliary Force Bill to provide for firstly. Advisory Committees of these members one military two nonofficial Indians whose recommendations shall be given effect to save in case where local Government otherwise directs secondly persons liable to perform military services under act being called out to act in support civil power or to provide guards, thirdly any portion of force called out or embodied being replaced by regular troops or otherwise as soon as circumstances permit. Add to clause 11/2 (f) the words and of persons enrolled in case of incapacitation from sickness add following as clause 11/2(g) prescribe the rates of pay and allowances for persons enrolled under this Act and omit clause 11/2 (b) Add the words "equipment" between duties and military training in clause 12/3. In clause 13/3 for the words "the Commander in Chief and Council substitute" Governor General in Council. Add following as clause 13/4 :—No summary punishment shall be inflicted in any case which accused claims trial by criminal court. Association urges that territorial force should consist of infantry, cavalry, artillery, naval and air section and men and officers should have same designations and status as in Auxiliary Force".

European Association's Circular.

BOMBAY. September 4.

Returns received upto date from members of Bombay branch of European Association to the circular regarding Auxiliary Forces bills how 188 in favour of voluntary system and 83 in favour of compulsory system.

విశేషముగ వ్యాపించుటవలన బింబితముల ప్రభుత్వము
 పెంపు మాటు లగుట పాపరసవలన పోగుచేసి రోగమును
 వ్యాపించుటచే నాపవేయింపట్లు చేయుటకు నాతనిను
 తిరగ ప్రయత్నించినను గాకయుని బ్రాహ్మణుల వారిం.

సామాజ్య శాసనసభ

శక్తిమీమాంసలోను పెరట్లకమిటీవారి కిచ్చుటకు జా
ఫరుగారి ఉపవాదమును గురించి నరే బలియం విన్నంటు
గారు చెప్పుచు, బిల్లులో సహాగానని ఉపవాదించిన గౌరవ
నీయ శాఖ్యుని చేరుకు సభికులగు మీరెప్పుడును మీమనస్సు
లందునుకొనెదరు. ఈ బిల్లును గురించి జాఫరుగారు పెద్దచర్చ
జరిపినవిషయము కట్టి ముసలమానుల ఆచారములును, ప్రాచీన
యు రుట్టుంచునయిన మనకు చక్కని తెలిసినవి. నేనింక
అనివయమును గురించి ఏమియు చెప్పవలసినది లేదని చెనుటలం
చెదను. హోము డిపార్టుమెంటువారు నిజముగా యీవిషయ
మును గురించి వివరములను ఎరిగియున్నారు కాని సభ్యుల
కా వివరములను గురించి చాచేమియు తెలియలేనిరని నేననుకొ
నను. ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారికితే మిక్కిలి సందిగ్ధము
గా నున్నది కచ్చి ముసలమానులలో చాలమంది కాసమును
మార్పుచేయవలెనని కోరుచున్నారు. జాఫరుగారి ప్రాతినిధ్య
మును, అభిప్రాయములను నేను సమ్యుత్తింపక గొయినను వా
టి నిజస్థితి ఆలోచించి మాచినంతవరకు అది సరిగా నేయు
న్నదిగాని కొన్ని కారణములచేత ఆయన బిల్లునకు అనుకూల
మగునట్లుగా చెప్పియున్నాడు. ఒక పెద్దసంఘములోనిచాల
మంది జనులు చట్టమును మార్పు చేయవలెనని కోరుచున్నప్పు
డు అట్టిబిల్లుయేడెల ప్రభుత్వమువారు సహజముగా సానుభూ
తిని గలిగియుందురు. మరియు నిజముగా అది సరియైన పద్ధతి
కాదు. వాస్తవముగా డాక్టరు చెప్పినట్లుగా బ్రతికియున్నంత
కాలము మహమ్మదీయులుగా నున్నను చనిపోయిన పిదప హిం
దువుడగును. అనగా మహమ్మదీయులు జీవముతో యున్నంత
వరకు మహమ్మదీయులుగా నె యుందురు. గతించిన వెంటనే
వారి ఆస్తియంతయు హిందువుల వంశపారంపర్య పద్ధతులప్ర
కారమే దిగి పోవును అదియునుగాక యీ కాసమునకు ఎల్ల
రును సమ్యుత్తింపలే . ఇందుకు నిదర్శనము బర్మాలో నొక
మహమ్మదీయుడు నరే అబ్దుల్ కట్టింజుమాలి గారు బిల్లుతప్పని
విధిగా నుండెనుడనెయు అనుకూలముగా నున్నచో బిల్లు
ఆమోదించునదిగా యుండవలెననియు అభిప్రాయమిచ్చిరి. అని
విన్నంటుగారు చెప్పిరి. వెంటనే జాఫరుగారు అభిప్రాయము
నిచ్చినవారు కచ్చి ముసలమానులలో చేరినవాడు కాదనిరి.

(సకలము.)

వేటపాలెం కిందూమిగిల్ సూర్యులు

ఈ పాఠశాలకు మునుప 15 సంఖ్య క్రింది వివర-
 వస్తువూరి ఓమ్మికారాయణ వంతులు గాన జేస్తూ వుండ
 బడి యిచ్చుచే పెద్దల చేతను శుష్క పరి భర్తావృత్తుల చేతను పా
 పించబడుచు అభివృద్ధి చెంది యిప్పుడు మునుప 125 వుండి
 బాటరను, బోధకావృత్తుల కరిగియుండు అరి లేరి అనుభవ
 మా కలిగిన ఏనుగులు యోగ్యత కలిగిన యింపాధ్యాయులు,
 కొయర లేక స్కూలు సాధులును కలిగి యుండి క్రింద కథ
 వచ్చినందుకు కడుచింతగా వున్నది.

బాహురతి అర్థశతకాల విద్యుత్తువేదన, నవనూన
 తేనెకారణముచే గ్రామమునకు పైచూరమునకును పా-
 త్రీ, కొండ వెంటకునును పరుగు గాని బంగారము
 దున్నమును ఉంచుటచేత, బాహురసంక్రమితులగుటచేత,
 తన్నురాను పోషించుకొనలేక మూలభవమునకు నుండుభర్త
 వెంటకునుచేతను ప్రస్తుతము యేమాత్రం ధనము లేకపోవుట
 కలసింజును.

[illegible]

ఇంతమంది ఉపాధ్యాయులు ఏ కాలమందు జీవనము
లను వదలి కొనకొని ఎంతమంది ప్రాపంచికులు కలిగియుండెను ?

కాబట్టి విద్యాభిమానము యీ విషయములను పూర్తిగ
(గమించి జనరామకృష్ణులుగల వేటవారి యునివర్గము
అందుకు వధ్యనుపాతకాలయొకటి యందుకు అర్హుననరము
గనుక (1) మూలము కనుబీబారి తీర్మానము (2) వారం మూల
ముజరిపాలనను తీసికొని నిర్వహించుటకు (3) తక్కువ తేదీక
ముగా, గ్రామవధ్యమందు, "అం" లో మూలమును వెం
టెనే స్థాపించుటకు గాని తగిన ప్రయత్నములు చేయుదురగాక.

విద్యాభిమాని

మిత్రమందలివాడు కట్టొచ్చి జ్ఞానమును బ్రసాదించిన జర్మను యోగీశ్వరులు చెప్పెను మొదలుగా వాటిని పరిశీలించి చూడగా వారియొద్ద నన్నియో ఆశాసంభూతములు, భావాలుంటు గుడుచు పాపగ్రీవులు, రహస్యములుగా కాగిరములును దొరకినవి. జర్మను మిత్రులవారి ప్రధాన కార్యములును అందు పరిశోధించగా వచ్చునూడ నటి కాగిరములు కన్పించినవి.

వృత్తాంతములు

సికింద్రాపట్టణ స్త్రీ మండల 2వ తేదీని బొంబాయి చేరెను.

14 వ తేదీని బొంబాయి చేరెన బెన్గాళులను మైసూరుకు గడిచిన వారు ముగ్గురు మేరము.

కల్లూరు జిల్లా కలెక్టరుగారు మునుపటి కలెక్టరుగారి మొదటి దానిని సెలవిచ్చిరి.

గజపతిగారు పరివారముతో సహా వచ్చిన బొంబాయి గవర్నరుగారు మరల బొంబాయికి పంపినమైరి.

కృష్ణానదిలో పోలీసు అడ్డంకు నూతనము పెంచెడిట ఎమ్. ఎస్. రామస్వామి అయ్యగారికి 3 నెలలు శిక్ష ఇయ్యబడినది.

సింధు:—కర్ణాటక ప్రెగల్లో మహమ్మదీయులు కానివారి కన్నమున నిధిలో మట్టాడుటకు దాక్కరు లేమిటివారి ఘోషము ప్రాంతిభిక్షమును కలిపించుటకు కృషియించుకొనిరి

29.8-1920 తేదీన కృష్ణా జిల్లా ఏలూరు తాలూకా కైకరం గ్రామమున "కైకర గ్రామసంఘము" అను పేర వాడసంఘము స్థాపించబడినది.

22.8-1920 తేదీన ప్రకాశ్ రాజేశ్వర కవులచే వాకట్టులో శ్రీ కోనమండలరావు వంతులగారి భవనమున అష్టాదశాక్షరము గావించబడినది.

సింధు, సెప్టెంబరు 8:—బంగళావల్లి సవాలుగారికి గౌరవార్థము 9 ఫిరంగులు కాల్చబడెను. కర్నాటక ఎన్. ఆర్. రావు బి. ఎస్. ఎస్. గార్లు కృష్ణానదికి కమిషనరీ దా సేర్పాటుకావడిరి.

ఉదకమండలము, సెప్టెంబరు 8:—ఏ. జె. చక్రవర్తి బి. సి. ఎస్. గారి కోకమానున శివులయ్యబడినది.

అడ్డంకు పోలీసు నూతనము పెంచెడిట, ఎఫ్. డి. డి. ఆంధ్రగౌరవ గారి కడలో నుండగా మరి 18 మాసములు శిక్ష వియ్యబడినది.

సింధు, సెప్టెంబరు 8:—మ్యూన్సిపల్ కలెక్టరుగారు "యంగు ఇండియా" అను పత్రిక ద్వారా బ్రకటింగుపడిన 'హిందూజాతీయత', ఆంగ్లేయుల ప్రాంత్యము' అను కీర్తి కతో, మన్న కరకత్తులు సేద్యించబడినటులు ఇండియా కలెక్టరులో నున్నది.

రంగూన, సెప్టెంబరు 8:—పెర్నాలోని ప్రాంతికా ర్మిక ఆర్థిక సహకార కమిషనరుగారికి పోలీసుగార్లు (క మిషనరు లేనందు తెలిసిన)కు స్థానిక ప్రభుత్వమువారి సేవల అంకి. సిద్ధముల పరిష్కారము కేరళి సంబంధించి, ఆ ప్రత్యేక యాద్యోగి యందును.

820 ఏకలక్ష్మి వైగా కల్లయందు 'మనోజ్ఞుల' నుండి పంపిణీయబడినది. రంగూన్, పామనాదొడ్డిలో బుధవారము సాయంత్రమున పట్టుకొనబడినది. కాశీ సాదాశివులలోను చువడి, కంతుకుతాయ నంచులలో మూడుబడియుండెను. ఇంక కలెక్టరు కలెక్టరు కలెక్టరుగారి పరిధిలో.

గురువారము:—కోర్కే సభము కార్యక్రమము కనగనంకట్ట ఉత్తరకల్లూరు రాజాగారైన బి.రా.రా శ్రీ శ్రీరాజాబాబుగారు మొక్కుటయలు బహుద్ధర బహిందా రుగారు యొకభాగమున, కట్టించి ఇచ్చుటకు వాగ్దానముచేసి రని ఒకరు ప్రాయముగారు.

డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు ఏ. ఏ. ఎఫ్. మింకాన్ గారు ఉత్తరభాగమున పారెన్సు కలెక్టరుగారు నియమించబడిరి. ఎక్స్ట్రా ఆసిస్టెంట్ కలెక్టరుగారు మహమ్మద్ వైక్. ఉద్దీక్-అహమ్మద్ సాహెబు బహుద్ధరగారు గంజాంమండల పారెన్సు అఫీసరుగా నియమించబడిరి.

మదరాసు కార్యసభ:—ఎగ్జిక్యూట్ డిప్యూటీ యాద్యోగి భవన ములో యూనెల 28 వ తేదీ మంగళవారము మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు జరుగును. కార్యసభ ముద్రాగారు కార్యసభ భాగభిక్షిద్యార కార్యదర్శికి వరభాన్తు పెట్టుకొనవలెను. వరభాన్తు ఫోటోగ్రాఫుల వారిలోనున్న కార్యదర్శికి 28 వ తేదీ కేనివారములోగా చేరవలెను.

శ్రీ ప్రభుత్వము:—కడియములకు నికలపు అ యిన మనుభాయి, గజేష్ బోగ్గంపండు అను నామెను (28 వ వత్సరము) శ్రీధర వివాహకర్తల్ బి. ఏ. గారికి (27 వ వత్సరము) యిచ్చి, వేదముక్తముగా ఆగస్టు 28 వ తేదీ కేనివార మునాడు ప్రాంతిక మిషనరీ సంఘమువారి భవనములో బొం బాయిలో జరిగెను.

ఆగస్టు నెల 21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు గుం టూరు కట్టబోవుర కాళాపాతకాలమును శ్రీ గాంధీసమయ మయొక్క ద్వితీయ వార్షికోత్సవము, మి. రా. రా. గుండి మేద కలెక్టరుగారు అధ్యక్షతవహించి, జంతుదేవులుగా జరిగెడి.

గుంటూరు జిల్లా ఎలిమెంటరీ ఉపాధ్యాయులసభ:— 1920 వ సంవత్సరం సెప్టెంబరు 19 వ తేదీ ఆదివారమునకు 12 గంటలు మొదలు గుంటూరు ఉత్తమ ప్రామాణ్యములలో గుంటూరు జిల్లా యెలిమెంటరీ ఉపాధ్యాయుల కాకఫ రెన్సు జరుపబడును గాన గుంటూరు జిల్లాలోని యెలిమెంటరీ ఉపాధ్యాయులందరు తప్పకవచ్చుచేయ ప్రార్థితులు— ఏ. సి ఆర్. కర్మ, కార్యదర్శి.

ఉదకమండలము:—సెంట్రల్ కలెక్టరుగారి కోరిక మీద మదరాసు రాజధానిలో కార్యకనకమునూర్చియ్యలో ఉంచుటకో సంఘము పెట్టుబడి(పరిధి)ను, కార్యక నిధులు గలసి యున్నది)ను స్థాపించుటకు మదరాసు ప్రభుత్వము వా రొప్పుకొనలేదు. ఈసంఘమువారికి వంపిన విషయమునైవిక రములను తెలిసికొను పద్ధతులను లేదనె. కమిషనరు లేదా ప్రభు

గుడివాడ తాలూకా గ్రామోద్ధ్యోగముల సంఘ ద్వితీ యసభ:—1920 సం. సెప్టెంబరు నెల 11-వ తేదీ [కేని వారము] ప్రధానము 9 గంటలకు గుడివాడలో సమావేశమ గును. మ-రా-శ్రీ అయ్యచేర కాశేశ్వరరావు వంతులు బి. ఏ. బి. యల్., గారు అధ్యక్షులుగా నుండుటకు దయతో సంగీకరించి గనుక ఈసమావేశము జరిగా, ఆగవారం, రైతు వారి గ్రామోద్ధ్యోగి నుండవలె వయరయ ప్రార్థితులు. వాడై పాటి వెంకటేశ్వరరావు, కార్యదర్శి.

బ్రహ్మశ్రీ పోలిరాజు దుర్గాప్రసాదరావుగారు సింగ రేనికాలిక్ పేనును మామ్రుగారి గృహమందు గయోపా భ్యాసమును వారిభగ జెప్పిరి. ప్రవృత్తి వెంకటరత్నంగారి మృదంగము ప్రవృత్తిల వెంకట కారాయణగారి ఫిడల్ కనక మనకు లిపిలో మచ్చెన ట్టుండెను. వీరి మువ్వరకుడు సహా రామశ్రీ చందా రావులుగారు, మహమ్మదు కాశి సాహెబుగారు సోమనందరం మొదలయ్యారు, ఆర్. చాలయ్య వాయలుగారు సెయ్యెక బంగారకత్తులకు బహుమతిగా సేసంగిరి.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 8:—నేటిదినము రెండవవిగతి మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద జేకేభాసాపత్రికయగు 'హిందూ' పత్రికా సంపాదకు డగు ఉంచగారి జెస్టి గారివద్ద సంగజే కాసన సభా సభ్యులగు గా. మజరర్ హత్తుగారి కక్షయన నొక దుఃఖాన్తుపెట్టబడినది. ముద్రాయ తనపత్రికలో వరభాన్తుదా డని వివాహమునూర్చి భిక్షనముగా ప్రాయము కొన్నిటా మృదు తన్నునూర్చియు, తన భార్యనునూర్చియు భిక్షించెనని యు చెప్పెను. మేజిస్ట్రేటుగారు లిఖితకాగితమును, బాధ్య యొక్క బ్రాహ్మణ కట్టుకొనుటకు సర్పివారంటు నిచ్చిరి.

సియాయనరాజుగారి ఆగమసభ:—ప్రస్తుతపు యే ర్నాటుల సహకరించి సియాయనరాజుగారి 6 వ తేదీకి కల కత్తావచ్చి అక్కడనుండి 8 వ తేదీకి సింధుగరమును చేరు దురు. అచ్చట కొన్ని దినములుండి తరువార విహారము, రానల్ సిండి, ఢిల్లీ, అహ్మద్, కాన్ పూర్, జబ్బల్ పూర్, సాగోన్, అగ్రా, బొంబాయి, మదరాసు మున్నగు ప్రదేశములను చూచు టకు పోవుదురు. వీరట్లు కలకత్తానుండి మరల 28 వ తేదీని బయలుదేరి రంగూన మోక్సిమేయన్ మున్నగు కట్టయలకు పోయెదరు. వారు ఇండియాలో నన్నంతకాలము ప్రభుత్వము వారికి అతిథిగా నుండును.

కోలసిలోని కార్యకర్తల కనగనముగారి సంఘమును గవర్న మెంటువారు కర్నూల్లో నేర్పణమునన్నయెడల విడిచివు లను నూర్చునూడ విచారణ సముపనలెనని కమిటీకా రకుగు నున్నాడు. ప్రతిభులలోనుండి కమిషనర్ గారు నుండవలెను అభిమతి మిరువురు సామర్థ్యముగల ప్రాంతపు రైతులు అందుండ వలె. మెలూల్ దండకులనునూర్చి ప్రసంగించుచేసి, వీటి గవర్న మెంటుకులకు యేదిభవైన అగ్రమును జరగగలదునట్లు ను, లేక స్వేచ్ఛగా వారిని వదలుటకును కమిటీవారు భారత ప్రభుత్వమును తొందరజేయుచున్నాడు.

బొంబాయి:—గుర్రులలో సర్వకాన్స్ కాశీసాహిం చునందగృహము శ్రీమన్నరగారు గుర్రులయొక్క ప్రార్థనలకి ప్రజాసూర్యులనునయమతో ద్వాటుచూపవలసినదనిచెప్పెను. మనమందరము కలసి సహాయ నిరాకరమునకు తోడ్పడక ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పాటుగా నుండి వారియజమాన్యముక్రిం ద సమరాలసము తెచ్చుకొనుటకు పాటుపడుచుచున చెప్పి ద మిరు నిరాసముగను, శక్తికర్తవ్యముగను, మి(ప్రభుత్వము రి. రియేటల రాజభక్తి గలవారై ఉండుదు. అటుల ఉండినయె నా ప్రభుత్వమువారి జేయుననకు గాని మి రాజ్యమునకునునుం దలమంది కలగ గలదని నిస్సంకోచముగా చెప్పగలను.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 8:—ఇంగ్లీషులో ఇండియన్ సిటిజన్ షిప్ సభ్యులు కార్యదర్శి హిందూజాతీయప్రభుత్వమువారి కర్తవ్య సభ్యులగు సర్ వార్షి వార్షి మున్నగారికి, ఫీజీచీవులకు గూర్చి యాలోచన నంపెను. ఈసంఘపు కార్యనిర్వాహకసభ వారు యాభిప్రాయ ఫీజీజాతీయ గందరగోళములను నూతించు, కాగితములను కడుబాగరగా పరిశీలించిరి. ప్రాంతిక కార్మి కుల సభలు, దౌర్జన్యభరితము వారి జేష్టులన్నియు దౌర్జన్య జేష్టులన్నియు కలది ఖైదులోనుండుటయు కలిపి మెలి చుట్టుకును, ఫీజీప్రభుత్వమువారికి క్షాయము గాదని నిర్ధారణ పరిచిరి. వారు పెట్టు కలెక్టరు నిర్బంధము కనే ప్రాంతపులు సాలయిరి. తక్షణం ప్రభుత్వమువారి నిపులమైన విచారణ జేయలేనని కమిటీవారు తొందర పెట్టుచున్నాడు.

బొంబాయి:—22 వందలైన నెలకే జేటిలియన్లలో ని లెఫ్టెనెంటు యథాదార్ అనువాదు నిన్నటిదినము రాత్రి 10-20 నిమిషములకు మోటారులో క్రిస్టుకోడ్డుమీద పోవుచు చక్కగేటు పేదనునదర్శివాల్యులలో ఆర్థికాధ్య గానియకొ నెను. మోటారు నడుపుచును అబండిని కొలాలా పోలీసుస్తే వనుట తీసికొనిపోయెను. అక్కడ వారు చూడగా చరపా యనవాని కాళ్లవర అడ్డుదే ఉపయోగించబడిన ఒకరివాల్యుల ఉండెను. కనమును బండిలోనుండి తీసి జరికచేసిరి. జి. సి. కోవర్ అనువాదు చనిపోయిన కలెక్టర్ 38 గంటల క్రితమువర కు తనతోనుండెనని చెప్పెను. నిన్నటిరాత్రి 10-20 నిమిష ములకు చనిపోయిన కలెక్టరును తానుమానినట్లు సాక్ష్యమిచ్చె ను. చనిపోయిన వానిని తీసుకుపోవుచున్నాడు 9 మాసములనుండి తాను ఆయన కొలువులో ఉన్నట్లును అప్పటినుండియు చని పోయినవాని ప్రవర్తనలో మార్పెమియు కనపడలేదనియు చె ప్పెను. మోటారుబండి నడుపుచును ఆర్థికాధ్య తానేవిధము గా చూచెనో సాక్ష్యమిచ్చెను. దాక్కరకుడ కలెక్టర్ తం కు తాను వివాద్యులలో కాల్పుకొని చనిపోయెట్లు నిశ్చ యించెను.

మదరాసు అందునదరకమరాటా రైల్వేకంపెని (లిమిటెడ్.)

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)
నో టీ సు.

రాజముండి ఉదయం 9 గం-12 నిమిషము లకు చేరునట్టి నెం 34 రు ప్యాజెంజరు ట్రెయిను 1920 సంవత్సరం సెప్టెంబరు 10-వ తేదీనుండి నిడద పూలుకుకూడ 10 గం-10 నిమిషములకు పోవును. క్రొత్తగా ఒక ట్రెయిను నిడదపూలునుండి వగలు 10 గం-20 నిమిషములకు బయలుదేరి రాజ ముండి 11 గం-15 నిమిషములకు చేరును.

349

నవవక్తము

1842

బంగారు, వెండి, రత్నముల

సగలును, ఇతర వస్తువులను

వాటిను యిచ్చిన తుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును.

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెని,

25, ప్రెసాబిటరురోడ్డు, మదరాసు.

సగలు వాణిజ్యముగాను, ధూనితోడను సరియైన సర అకు తయారుచేసి విక్రయించుటకు వందనమును. తయారు చేసినవాటిని అతిక్రమముగా అర్జునమేరకు తయారు చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి అర్జునమేరకు సగలు తయారు చేసికొన్నవారి కలస యా సమయం తెలిసికొనవచ్చును.

అభయమెందున్నది?

(1045)

అయ్యో దాశ్రమమున

కలరా, జ్వర, ఇక పుయోజా

వ్యాధులకు వేదికగా భయమువలదు.

వైద్యరత్న సండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

కాశీయాత్రాశాస్త్రమున శిష్యులవలె వ్యాధులకు పోగొట్టుకొనుటకు, గాఢమున నవ్వెట్లును, కలరామందులు, జ్వరమునందు, ఇక పుయోజా మందులు,

పెద్దపెట్టు	రూ. 1-2-0	పెద్దపెట్టు	రూ. 2-2-0	పెట్టు	రూ. 1-12-0
చిన్న	" 0-12-0	చిన్న	" 1-0-0		

ఇంకను అనేక వ్యాధులకు గంధి, ప్యాంటింగు, పోషక భిక్షులు ప్రత్యేకము. వ్యాధులకు దుశితము.

పంత్రి కలరాను: మండిట్, మదరాసు. మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, 55, ఆచార్యుల రోడ్, పి. డి. మదరాసు.

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్యూనిటీ"ను యువయోగింపవలయును. దాని సహయోగించిన బాయిలరు త్రుప్తుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెట్టిట్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్తు పట్టుకుండగను శుభముగాను నుంచును. ఈ కామ్యూనిటీ యువయోగింపవలె సంచత్తరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుంచును.

బానియొక్క యువయోగమును గురించియు ఫలమును గురించియు అసలు దేజంటకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్మ 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ ఆంధ్ర ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తలపెట్టె నెం 553 రు

మదరాసు

(వై కామ్యూనిటీ గోరనప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన మరమశ్చద్రవ్యము

ఓటో దిల్లీ హారు (బెల్లర్)

మరమశ్చద్రవ్యముల కన్నటికి నిది రాజు

ఇండియా నేతమునందు జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనములందును చాల మరమములు ప్రశంసా పత్రములు నిండ్రిబడినవి.

కీనిలో పారాము సులభము మేమియును లేదు గాన ఆచార ములందమునూడ దీనిని విరభ్యంతరముగ నుపయోగింపవచ్చును. తలు విరమలకు వున్నచును గుహాన దీనియందు గలదు. ఒకటిరెండు చుక్కలు నేలుదుమునామీద వేసిన చాలును. అప్పుడే కోసితెచ్చిన భవ్యలతోక వ్యాధియ నువదళమునంటి శరీరక మరమిరముగ వ్యాపించుచుండును. దీని మహాన నియమంతకాలము మరయే పరి మశ్చద్రవ్యమునకు నిలువదు. పెద్దపెట్టు (అరఅవుపుయ్యి) రు 2-0-0 చిన్నపెట్టు రు 0-12-0 చిన్నపెట్టు రు 0-8-0 పి.సి. చార్జి రు 0-5-0. విభజనమును కోరకపో (కొది పో) ఏజెంట్లకు వ్రాయును.

అండ్ల ఇండియను డ్రగ్ అండు టెమికల్ కంపెని, (D 136 W 100) 185 నామ్యునీడు, బొంబాయి.

హిందూదేశైశ్వర్య చరిత్రము.

(తరి ౧-కి రు. ౮. ర. రహులు భిక్షులు ప్రత్యేకము.

శబ్దకొముది:—ఇది కేరీలో ఇయడగల అన్న తెలుగు

నినుంటువు. తరి ౧-కి రు. ౧. ర. రహులు భిక్షులు తెలు

10. ఆంధ్రోద్యమము 1-4-0

అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, చెన్నై.

మదనకామేశ్వరలేహ్యము

యది మిక్కిలి పిశ్యుకృష్టి, భాతుకృష్టి, బలమున, కలిగించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. మేనాము, బిరుదునూ, ని కాక్, కుక్కనూ, అతిమాత్రము, మొదలగువాటిని హరించి మంచితాలెని, పిశ్యులనుకొనుట, కామముభిక్షును, యావన సంతోషమును, సంతోషప్రాప్తి కలిగించు వరకృపాదము— 2 డబ్బులు చాలు—20 రు. 1-4-0 పి. సి. చార్జి ప్రత్యేకము.

పి. డి. పి. అందుకంపెని, ఆయుర్వేదసమాజ్. (2878) మెదక్, నల్లూరుజిల్లా, (Via) బొంబాయి.

విశ్రేణి పరీక్షించు చా. పి. డి.

సావంతుని వనాషధి సారనపరిల్లా

అశుభుభువు రక్తములగు జరించి వాద్యములకు కలిపావంటి మందు. తరువులకు మచ్చలను, గండములను, తుండ్లను, ద్రావికోత్పాదకు అన్నివిధములకున గలగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (38)

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

తనావశిష్టావశిష్టా నిధి మిక్కిలి నిస్సంకోచము, సహజమైనది, ముఖ్యమున అన్నివిధములైన రోగములకు పోగొట్టును. కీరమునందలి సావంతునివలె, ముఖ్యమున కాశ్యులందును రోగములకు పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కీరగారోగ్యమును గలగ కేయును. 15 రోజుల వరకు మందును 1 టేబుల్ స్పూన్ లో అవ్వవచ్చును.

ప్రాప్తియు:— పి. డి. సావంత్,

౧౪౪, వననవాడీ, నెం ౨, బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,

Penarwadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి

తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్పుబడినవి.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.,
Elphinstone Road,
BOMBAY.

ఇక్కడికాలము ననుభవించి మిక్కిలి నన్ను కలుగుగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయు చున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద పస్తు పదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు తరికములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

వై కనిన విలాసమునకు వ్యాసినచో ధరలవట్టి నంజబదును.

జాండ్లూ ఫర్మ్యాటికల్

వర్క్సు

ఆయుర్వేద యావధముల నేయువారు

బొంబాయి నెం 13.

ది గేటు ఇండియన్

సిగరేట్ మాన్యుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ గుంటూరు.

ఈ ఇంజనరీ కల్యాణమునందు ఎల్లకను మా వానరము మేలైన "దైయిసి పొగాకును" ఉపయోగించును. అన్ని టిక్కు 1 కి ధర రు. 0-4-0.

మారేయేల సిగరేట్లకు చుట్టుకొనకుడకు!

"వైజ్ఞానబద్ధము పొగాకును" మేము శరభరాజేయ గలము. 1/2 పాకు టిక్కు 1 కి ధర రు. 0-8-0 ఒక ప్యాకెట్టు సిగరేట్ కారికముల ఒకపాకె టెప్పించి చూచిన నిజము తెలియను.

మీకు అతిసమీకమునందు అంగడికాని లేక పొగాకు వర్తకులకు దీనిని అడుగుదు.

మేనేజరి ఏజెంట్లు

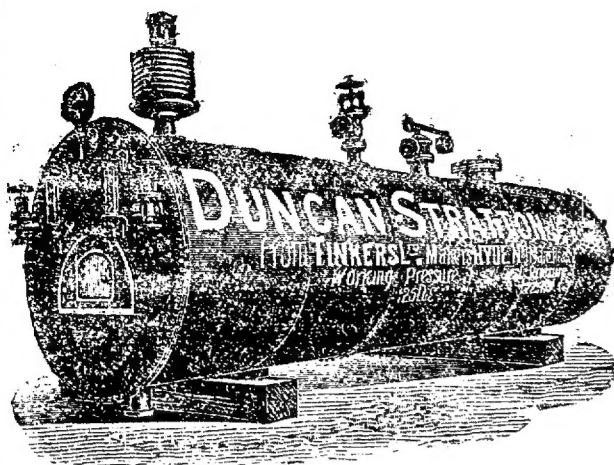
ఎడ్వర్డు లండ్ కో గుంటూరు

S IRKAR ANDAL OAP A SPECIALITY Fragrant & Dainty GOV. SOAP WORKS, CALCUT

DUNCAN STRATTON & Co.

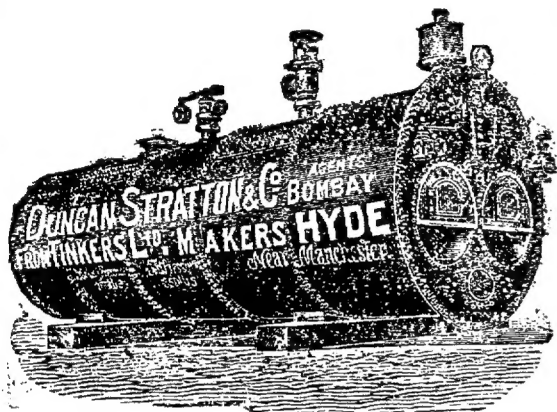
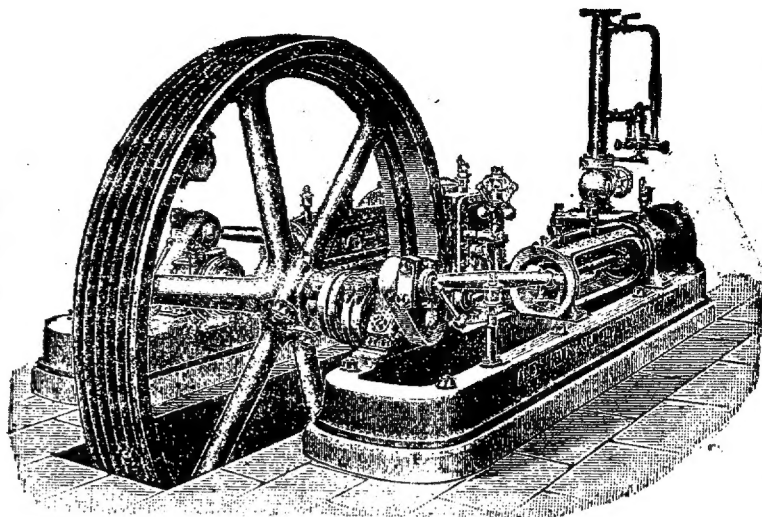
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంప్రోవర్లు, 9 మెరయిన్ పీథి, బొంబాయి.

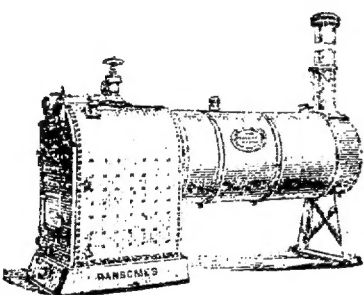
హైక్రాసు స్టీల్ కార్బన్ బాయిలర్లు.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
బరువును — దయా మేటరు
4 అ. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యుండును.
స్టీంబర్కింగు ప్రెషరు
80 పౌండు మొదలు
160 పౌండు వరకుండును.

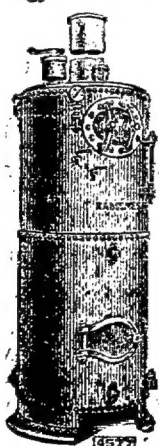

హైక్రాసు స్టీలు లంకా మేరు బాయిలర్లు.
పొడవు 20 అ. మొదలు 32 అ. వరకుండును.

దయా మేటరు 6 అ. 6 అ. మొదలు 8 అ. 6 అ. వరకుండును.
స్టీంబర్కింగు ప్రెషరు 100 పౌండు మొదలు 250 పౌండు వరకుండును.

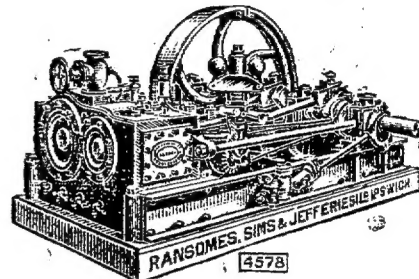
లోకో మొట్టియూబర్ బాయిలర్లు.
స్టీంబర్కింగు ప్రెషరు 80 పౌండు మొదలు
100 పౌండు, 120 పౌండు, 150 పౌండు వరకుండును.

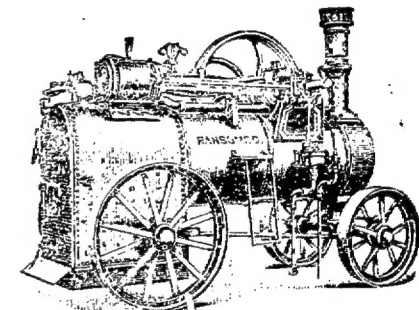
వర్టికల్ బాయిలర్లు.
పొడవు 80 పౌండు మొదలు
100 పౌండు వరకుండును.

ఈ క్రింద తెలుసుబడిన వాటిని
సప్లయ చేయుదుము.
దూది బోయింగు మెషిన్, వాటి సహా
దూది ప్రెస్సింగు మెషిన్
దూది ప్రిన్సింగు మెషిన్
దూది వీసింగు మెషిన్
అన్ని రకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్ని రకముల స్టీము బాయిలర్లు
లోకో ఫ్రెయిర్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డకేయు మెషిన్ ప్రామాణిక
కట్టు బిచ్చును చేయు మెషిన్ వాటి
అన్ని రకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగితపు, కట్టపాత సంధిమైన కొరముట్లు
కిరణ్ నూనె వడకడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ ట్రెజింగు (ప్లాన్టు) కొరముట్లు
తేలులు వక్కుపాపు కొరముట్లు
స్టీలు సాప్లింగు, కట్టింగు, వెడ్జింగు
రాట్ విరన్ అండు కాస్తు విరన్ పురీలు.
కగయరా అన్ని రకముల సామానులు.

సెడ్ బ్రెసెడ్ కాంపాండు
హిందూస్థాని ఎంజిన్లు.
(కాన్స్ట్రక్షన్ మొనూండి బోటోమిక్స్ సిస్టమ్.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఎంజిన్లు కూడ గలవు.

హైస్పీడు కాంపాండు ఎంజిన్లు.

పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సిలిండర్, డబుల్ సిలిండరుగలవి.
స్టీము ప్రెషరు 120 పౌండు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో ప్రెషర్ సిలిండరు.
స్టీము ప్రెషరు 150 పౌండు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణా జిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంప్రోవర్లు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేవల్లి బాపనయ్య గారి కై నను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.
దగ్గు, కైత్యము, వడిశము, రొమ్ముపడిశము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు,
బెలుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.
చక్కని దబ్బీతో నూనె కల దూ. 0—10—0; డబ్బా 1-కి దూ. 5—12—0. పొట్టుభర్తలు కేలు.
అమృతాంజనం డి పో, } 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

